

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

EVLİ BİREYLERDE KÖK AİLE İLİŞKİLERİNİN ÇİFT UYUMU
ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

ESMA ELİSA KARA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Lefkoşa

2020

EVLİ BİREYLERDE KÖK AİLE İLİŞKİLERİNİN ÇİFT UYUMU ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Esmâ Elisa KARA

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ KLİNİK PSİKOLOJİ
ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Deniz ERGÜN

Lefkoşa

2020

KABUL VE ONAY

Esmâ Elisa KARA tarafından hazırlanan “Evli Bireylerde Kök Aile İlişkilerinin ift Uyumuna Etkisi” başlıklı bu çalışma, 18/06/2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Yrd. Doç. Dr. Deniz ERGÜN (Danışman)
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Prof. Dr. Ebru ÇAKICI (Başkan)
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Ayhan ÇAKICI EŞ
Yakın Doğu Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü

Prof. Dr. Mustafa SAĞSAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım yüksek lisans tezinin, tümüyle kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih: 30.05.2020

İmza

Ad, Soyad: Esmâ Elisa KARA

TEŞEKKÜR

Araştırma süreci boyunca çalışmamı titizlikle takip edip verdiği desteklerden dolayı;

Sevgili tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün'e,

Sevgili jüri üyelerim Prof. Dr. Ebru Tansel akıcı ve Yrd. Doç. Dr. Ayhan akıcı Eş'e,

Kocaman sevgisiyle hep yanı başımda olan sevgili eşime

Beni daima yüreklendiren kök aileme,

Bana şimdiden çok farklı bir bağ hissettiren karnımdaki bebeğime,

Sonsuz teőekkürler.

Psk. Elisa SALTOĞLU KARA

ÖZ

EVLİ BİREYLERDE KÖK AİLE İLİŞKİLERİNİN ÇİFT UYUMU ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Evlilik uyumunu etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Bu etkenlerden birinin kök aile ilişkileri olabileceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı kök aile ilişkilerinin çift uyumu üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmanın örnekleme gelişigüzel örneklem yöntemi ile ulaşılan 343 evli bireyden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan araçlar; Sosyodemografik Form, Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğidir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların kök aile ilişkileri ve çift uyumu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Özellikle babayla sağlıklı ilişkilerin çift uyumu puanlarını yordadığı görülmektedir. Kök aile ilişki puanlarının, katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılaştığı saptanmıştır. Çalışmaya katılan erkeklerin, kadınlara göre anneye ilişkisinin daha sağlıklı algılandığı bulunmuştur. 29 yaş ve altı katılımcıların, diğer yaş gruplarına oranla, anne, baba ve kök ilişkilerinin daha sağlıklı algıladıkları tespit edilmiştir. Üniversite ve üzeri eğitilmiş katılımcıların, diğer eğitim seviyelerindekilere göre babayla ilişkileri daha sağlıklı algılandığı saptanmıştır. Çocuksuz ve evliliğinin süresi iki ve altı yıl olan katılımcıların anne ve baba ilişkilerini daha sağlıklı algıladıkları bulunmuştur. Ailesi tarafından evliliği onaylananların anne, baba ve kök aile ilişkileri daha yüksek bulunmuştur. Çift terapilerinde kök aile ilişkilerinin de göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Aile, İlişki, Kök Aile, Çift uyumu

ABSTRACT

THE EFFECT OF RELATIONSHIP WITH FAMILY OF ORIGIN ON DYADIC ADJUSTMENT AMONG MARRIED INDIVIDUALS

There are many factors that affect dyadic adjustment. It's suggested that one of these may be relationship with family's origin. Study is to examine the effect of family origin on dyadic adjustment among married individuals. Sample of this consists of 343 married individuals who were reached by convenience sampling method. Instruments were; socio-demographic form, Scale of Relations with Family' Origin, Revised Dyadic Adjustment Scale. It was found that there was relationship between family' origin' relationships total scores and dyadic adjustment. It's observed especially that healthy relationships with the father predict dyadic adjustment scores. It was found that men who participated in the study perceived the relationships with the mother healthier than women. The participants aged 29 and under perceived mother, father and family' origin' relationships more healthily than other groups. The participants who are educated from university and above perceive the relations with father in a healthier way compared to the others. The participants without children and whose marriage was two or six years perceived the mother-father relations healthier. Mother-father and family of origin relationships of those whose marriage was approved by family were found higher. Family' origin concept is recommended to be considered in couple therapies.

Keywords: Marriage, Family, Relationships, Family of Origin, Dyadic Adjustment

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO DİZİNİ	ix
KISALTMALAR	xi
1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem durumu.....	2
1.2. Araştırmanın amacı	3
1.3. Araştırmanın önemi.....	4
1.4. Araştırmanın sınırlılıkları.....	4
1.5. Tanımlar	5
2. BÖLÜM.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. İlişkinin tanımı	6
2.2. Evlilik kavramının tanımı.....	6
2.3. Kök aile kavramının tanımı	7
2.3.1. Evli bireylerde kök aile ilişkileri.....	8
2.4. Çift uyumu kavramının tanımı	8

2.4.1. Evli bireylerde çift uyumu	9
2.4.2. Çift uyumuna etki eden etmenler.....	9
2.5. Kök aile ilişkilerini geliştirmeye yönelik atılabilecek adımlar.	12
2.6. Çift uyumunu geliştirmeye yönelik atılabilecek adımlar.....	13
2.7. Evli bireylerde kök aile ilişkileri ve çift uyumu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar	14
3. BÖLÜM.....	17
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	17
3.1. Araştırma modeli	17
3.2. Evren ve örneklem.....	17
3.3. Veri toplama araçları	20
3.4. Veri toplama süreci	21
3.5. Verilerin istatistiksel analizi.....	22
4. BÖLÜM.....	24
BULGULAR.....	24
5. BÖLÜM.....	41
TARTIŞMA	41
6. BÖLÜM.....	45
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	45
6.1. Sonuç	45
6.2. Öneriler	46
KAYNAKÇA	48
EKLER.....	56
Ek-1 Katılımcı bilgilendirme formu.....	56

Ek-2 Aydınlatılmış onam formu	57
Ek-3 Sosyodemografik bilgi formu	58
Ek-4 Kök aileyle ilişkiler envanteri (kaie)	59
Ek-5 Kök aileyle ilişkiler envanteri kullanım izni	60
Ek-6 Yenilenmiş çift uyum ölçeği (yçuö)	61
Ek-7 Yenilenmiş çift uyum ölçeği kullanım izni.....	62
ÖZGEÇMİŞ.....	63
İNTİHAL RAPORU	64
ETİK KURULU RAPORU	65

TABLO DİZİNİ

Tablo 1. Evli bireylerin sosyo-demografik özellikleri	18
Tablo2. Kolmogorov-smirnov ve shapiro-wilk test sonuçları.....	22
Tablo 3. Evli bireylerin kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	23
Tablo 4. Evli bireylerin cinsiyetine göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	24
Tablo 5. Evli bireylerin yaş grubuna göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	25
Tablo 6. Evli bireylerin eğitim durumuna göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	26
Tablo 7. Evli bireylerin eşinin eğitim durumuna göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	28
Tablo 8. Evli bireylerin çalışma durumuna göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	29
Tablo 9. Evli bireylerin eşinin çalışma durumuna göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	30
Tablo 10. Evli bireylerin aylık gelir durumuna göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	31
Tablo 11. Evli bireylerin çocuk sahibi olma durumu göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	32
Tablo 12. Evli bireylerin evlilik süresine göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	33
Tablo 13. Evli bireylerin evlilik sayısına göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	34
Tablo 14. Evli bireylerin evlenme şekline göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	35
Tablo 15. Evli bireylerin kök ailenin evliliği onaylama durumu göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	36
Tablo 16. Evli bireylerin fiziksel rahatsızlık durumuna göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	37

Tablo 17. Evli bireylerin psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna göre kök aileyle ilişkiler envanteri ve yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları.....	38
Tablo 18. Evli bireylerin kök aileyle ilişkiler envanteri ile yenilenmiş çift uyum ölçeği puanları arasındaki ilişki.....	39
Tablo 19. Evli bireylerin kök aileyle ilişkiler envanteri puanlarının yenilenmiş çift uyum ölçeği puanlarını yordaması.....	40

KISALTMALAR

KAİE	Kök Aileyle İlişkiler Envanteri
SPSS	Statistical Package for Social Sciences
T. C.	Türkiye Cumhuriyeti
YÇUÖ	Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği

1. BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanlar, sosyal bir varlık olma özelliklerinden dolayı yaşamları boyunca ilişki kurma gereksinimi hissetmektedirler. Bireyin yaşamında kurduğu ilişki çeşidi ya da şekli, temelini içinde doğduğu ve büyüdüğü ortamdan almaktadır. İçinde doğup büyüdüğümüz ve ötekilerle kurduğumuz, hayatımızı şekillendiren en anlamlı ilişkilerden biri de kök aile ilişkileridir.

Kök aile terimi, çocukluk yıllarında bakım veren tarafından yetiştirildiğimiz aile ortamının; psikolojik, fizyolojik ve duygusal özelliklerini ve yapısını temsil etmektedir (Güngör, 2007). Kısacası ailenin, ailedeki bireylerin birbirleriyle olan etkileşimden doğduğu savunulmaktadır. Aile içinde her üye, öteki bireyleri etkilemekte ve onlardan etkilendiği düşünülmektedir (Özkan, Kılıç, 2013). Geçmiş yıllarda kurulan bu ilişki, kişinin önemli bir kısmını inşa etmekte olduğu ve geri kalan yaşamında belirleyici bir etki oluşturduğu görülmektedir (Tüzün, Sayar, 2006). Buna ek olarak, geçmiş yıllarda çocuk ile kök aile ilişkileri arasında bir sorun olması, bireyin yetişkinliğe geçtiğinde evlilik gibi diğer ilişkiler de de sorun yaşaması anlamına geldiği savunulabilir (Karahan, Sardoğan, 2004).

Erken yıllarda aile veya bakım veren ile oluşturulan ilişkinin, erişkinlikte sık sık romantik ilişkide bulunan bireyle kurulan ilişkiye benzerlik gösterdiği düşünülmektedir. Bu sebeple, geçmiş yaşamdaki ilişkilerimiz ve bunların niteliği sonraki ilişki yapısının belirleyicisidir denebilir (Gündoğan, 2015). Ne de olsa ilerleyen zamanlarında bireyin, karşılaşacağı birçok durumun şablonunu, aile ortamında deneyimleyerek; ilgili durumlarda sergileyeceği tutumları ve iletişim yöntemlerini oluşturduğu düşünülmektedir (Güren, 2017). Örneğin, çiftlerin muhakeme yapmak gibi önemli davranış kalıplarında, kendi kök aile örüntülerinden edindikleri ana inançlar ve değerler fazlaca etkili olduğu söylenmektedir (Dallos ve Draper, 2000).

Kök aile ilişkilerinin etkilediği yapılardan biri de evlilikte kişilerin birbirlerine uyum sağlayabilmesidir. Bu ortamdaki psikolojik, fizyolojik ve duygusal özelliklerin izdüşümleri direkt ve dolaylı olarak çiftlerin evlilik yaşamlarında ve çift uyumlarında görüldüğü savunulmaktadır. Çift uyumu, kişilerin evlilikte birbirlerini tamamlayabilmeleri, farklılıklarına rağmen birbirleriyle anlaşabilmeleri ve kişilerin evliliğini sürdürebilmesi adına önemli bir etmen olduğu düşünülmektedir. Bu faktörü etkileyecek kavramın iyi anlaşılması ve bilinmesi bu açıdan da önem arz etmektedir.

Evli bireylerde kök aile bağlarının sonraki ilişkilerimizde ve yaşamımızda önemli yeri olduğu anlaşılabilir. Bununla beraber, bir ilişkinin ortaya çıkardığı problem, çözümlenmemiş kök aile veya ilişki konularına takılmamıza sebep olabilmektedir (Sommers-Flanagan, Sommer-Flanagan, 2017). Dolayısıyla kök aile yapılarının güçlü ve sağlıklı olması veya bunları güçlendirmeye ve desteklemeye yönelik yapılan çalışmalar kişilerin evliliklerine ve çift uyumlarına olumlu etki etmesi açısından oldukça önemli olarak görülebilir. Bu yüzden, bu araştırmada kök aile ilişkilerinin çift uyumuna etkisinin olup olmadığı gösterilmeye çalışılmıştır.

1.1. Problem durumu

Birçok toplumda kök aile kavramı toplumun temel yapısı olarak tanımlanmaktadır. Nüfusun artmasıyla beraber bu kavrama verilen önem de günden güne artış göstermektedir. Hal böyle iken, alandaki uzmanlar kök aile terimini detaylı anlamaya çalışmış; zamanla aileyi destekleyen kişi, kurum ve kuruluşlar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Kök ailenin bu kadar önemli olmasının bir başka sebebi de, kendinden sonra gelen birçok ilişkileri derinden etkilemesinde yatmaktadır. Bu yapıdan etkilenen önemli durumlardan biri de evliliğdir. Evlilik ile beraber yeni bir aile oluşur. Bu süreçte yeni bir duruma ve kişiye uyum sağlama süreci çiftler için zaman almakta veya sorun oluşturabilmektedir.

Evliliği sürdürmede çift uyumunun önemi azımsanamayacak kadar fazladır. Örneğin, evlilikte çift uyumuyla ilgili sorunlar yaşayan bireylerin ilişkilerini bitirmeye kadar gittiği görülmektedir. Bu sebeple çiftlerin evliliğe ve birbirlerine uyum sağlaması, evliliğin vazgeçilmez bir parçasıdır.

Çift uyumu, çiftlerin içlerinde olan birçok farklılıklarına rağmen birbirlerini tamamlayabilmelerini sağlamaktadır. Uyum süreci bazı çiftler için daha kolay ve olumlu olmakta bazı çiftler için ise yeterince zorlayıcı geçebilmektedir. Bazı bireylerin evliliklerinde ve birbirlerine uyum süreçlerinde yaşadıkları problemlerin nedenlerinden biri de kök ailedir.

Uyum sürecinin olumlu veya olumsuz atlatılmasında kök aile ilişkilerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Kök aile ilişkileri zayıf olan bireyler için bu süreç daha sancılı geçebilmektedir. Bu nedenle bireylerin sağlıklı ve huzurlu bir yaşam sürmesinde etkin rol oynayan evlilikte çift uyumuna olumlu veya olumsuz etki eden faktörleri bilip anlamamanın evlilik hayatını geliştireceği, çiftlerde farkındalığı artıracakları düşünülmüştür. Sonuç olarak, bu araştırma evli bireylerde kök aile ilişkilerinin belirlenmesine yardımcı olmak ve bu ilişkinin çiftlerin uyum sürecine gerçek anlamda bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak adına problem yapılmıştır.

1.2. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada, evli bireylerde kök aile ilişkilerinin çift uyumu üzerindeki etkisinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın sonunda aşağıdaki soruların cevaplanması amaçlanmaktadır:

- a) Evli bireylerin sosyodemografik özelliklerine göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Çift Uyum Ölçeği puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- b) Evli bireylerde Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ile Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- c) Evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri geneli ve anneyle ilişkiler alt puanı, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- d) Evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri geneli ve babayla ilişkiler alt puanı, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- e) Evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri geneli ve aile ortamı alt puanı, Yenilenmiş Çift uyum Ölçeği puanına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- f) Evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri puanları, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarını yordamakta mıdır?

1.3. Araştırmanın önemi

Evlilik terimi aile kurmaya yönelik atılan bir adımdır. Kök ailede kurulan bu temeller, sonraki aile oluşumlarını da etkileyeceği düşünüldüğünden, araştırma literatüre önemli katkılar sağlayacaktır. Genel olarak tüm toplumlarda aile ve evlilik hayatı kutsal olarak görülmekte ve bu yapıları destekleyen çalışmalara ağırlık verilmektedir. Literatür incelendiğinde bu duruma ait çalışmaların fazlalığı, konunun önemini vurgulamaktadır. Türkiye toplumunda da bu durum böyledir.

Aile ve evlilik üzerine birçok çalışmaya rastlanılmış ve bunların her biri alana büyük destek olmuştur. Bunlara rağmen, araştırmaya yakın çalışmaların içinde evli bireylerde kök aile ilişkilerinin çift uyumuna etkisini inceleyen bir çalışma bulunamamıştır. Bu haliyle kök aile ilişkilerinin çift uyumuna etkisinin olup olmadığını bilmek alandaki uzmanlar ve çiftler için ihtiyaç haline gelmektedir. Bir alandaki ihtiyaç o kısımda belirli eksikliklerin var olması ve bu eksikliğin toplum tarafından hissedilmesi anlamına gelmektedir. Bu durum ayrıca toplumdaki dengenin bozulmasına yol açmaktadır (Köknel, 1982).

Bu sebeple bu çalışma evli bireylerde kök aile ilişkilerinin çift uyumuna etkisini incelemek, alandaki bu ihtiyacı gidermek, aile terapilerine ve ailelere yardım etmek, alandaki farkındalığı artırmak amacıyla oluşturulmuştur. Araştırma; bu ilişkinin ortaya konması, araştırmacılara, uzmanlara, ailelere ve sonraki çalışmalara katkı sağlaması düşünüldüğünden büyük bir öneme sahiptir.

1.4. Araştırmanın sınırlılıkları

Evli bireylerde kök aile ilişkilerinin çift uyumuna etkisini saptamak amacıyla 2020 yılında yapılan bu çalışma, Türkiye’de yaşayan ve araştırmaya gönüllü katılan 343 evli erkek ve kadın bireyle sınırlıdır. Araştırmaya yalnızca, kök ailesi tarafından yetiştirilip büyütülmüş evli kişiler dâhil edilmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçekler, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ) ve Kök Aileyle İlişkiler Envanteri (KAİE) ile sınırlandırılmıştır. Katılımcılardan elde edilecek bilgiler ise araştırmanın sosyo-demografik kişisel bilgi formu ile kısıtlandırılmıştır. Katılımcılar evli olduğunu onayladıktan sonra araştırmaya katılım sağlayabilmişlerdir. Gönüllülük esası olmayan bireyler araştırmaya katılım sağlamamıştır. Elde edilen bulgular ise kullanılan yöntem, belirli veriler ve sosyodemografik değişkenlerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Evlilik: Ailenin oluşumunu sağlayan temel yapı olarak düşünülebilir. Buna ek olarak, çiftlerin hayatlarını beraber sürdürmesi için gerekli ilk adımlardan biridir.

Aile: Birbirleriyle kan bağı bulunan, anne-baba ve çocuklardan oluşmuş ve sosyal yaşamın temeli olan aile, toplumsal yapıya denmektedir (Gökçe ve diğerleri, 2012).

İlişki: İki veya daha fazla kişi arasındaki bağ ve birlikteliği temsil etmektedir. İlişki ayrıca aile yapısında bulunan kişiler arasındaki etkileşimi ifade etmektedir (Nazlı, 2014).

Kök aile: Kök aile terimi, kişinin çocukluk yıllarında yetiştiği ailenin psikolojik, fiziksel ve duygusal yapısını ifade etmek için kullanılmıştır. Kök aile kavramı bu çalışmada, katılımcıların büyütüldüğü ve bakım verildiği çekirdek ailesini temsil etmektedir (Güngör, 2007).

Çift uyumu: Yetiştikleri ortamın farklılığına rağmen, eşlerin birlikteliklerinde ve ilişkilerinde bir dengeye ulaşabilmeleri olarak ifade edilebilir.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde; ilişki, evlilik, kök aile ve çift uyumu kavramlarının detaylı tanımları, evli bireylerde kök aile ilişkileri, çift uyumunu etkileyen etkenler ve çalışmaya katkı sağlayan daha önce yapılmış çalışmaların bilgisi bulunmaktadır.

2.1. İlişkinin tanımı

İlişki, genel olarak herhangi bir şeyle aramızda kurulan ilgi ve bağ olarak tanımlanabilir. İlişki, bir veya daha fazla nesne ve objeyle kurulabilmektedir. Doğumdan itibaren kurduğumuz bağlar veya ilişkiler, diğerini tanımaya ve anlamlandırmamıza yaramaktadır.

İlişkiler bir sonraki ilişkilerimizin taslaklarını oluşturmaktadır. Kurduğumuz ilk ilişki ile diğer ilişkilerimizin şeklini oluşturabiliriz. Bu yüzden kurulan ilk ilişkinin niteliği ve şekli çok önemlidir. Sağlıklı kurulan birincil ilişkilerden sonra gelen ilişkilerin genel olarak sağlıklı olduğu, sağlıklı kurulan ilk bağdan sonraki ilişkilerin niteliğinin ise sağlıklı olduğu düşünülmektedir.

2.2. Evlilik kavramının tanımı

Tarihsel olarak evlenme ve evlilik, en eski ve köklü olaylardan birisi olmuştur. Belki de bu sebeple, evlilik kavramı tek bir tanımla sınırlı kalmamıştır ve evlilik üzerine birçok yönden tanım yapılmıştır. Burada yapılacak olan evlilik tanımının da araştırmanın amacını destekleyici yönde olduğuna ve mutlak bir tanım olmadığını söylemekte fayda vardır.

1970'li senelerin başlarında, psikoloji alanında evlilik ile ilgili çalışma yapabilme olanağı sınırlıyken, günümüzde psikolojinin ana araştırma alanlarından biri evlilik ve aile olmuştur (Gottman, Murray, Swanson, Tyson ve Swanson, 2002). Böylece, çift terapisine gelen çiftlerin psikolojik ve sosyodemografik analizleri ve tedavi süreçleri

hakkındaki klinik gözlemlere dayanan bilgilerin haricinde, sistematik çalışmalara ihtiyaç duyulmuştur (Eriştiren, 1999).

Yakın ilişkilerin başında gelen evlilik pek çok birey için erişkinlikte en önemli ilişkilerden biri olmuştur. Bu ilişki öyle önemlidir ki; çiftler, evlilik adına kök ailesinden ayrılmakta ve yeni bir aile kurmaya doğru yol almaktadır. Evlilik; çift ve ailelerin yeniden yapılanmasını ve bu değişikliğe uyum sağlamasını gerektiren bir olaydır (Canel, 2007). Böylece evlilikte, çiftlerin uyumlu bir beraberlik sürdürmesi beklenmektedir. Aksi takdirde, kişilerin evlilikte yaşadığı uyumsuzlukların, kişilerin ruh sağlığını olumsuz etkilediği görülmüştür (Gündoğan, 2015).

Evlilik ayrıca, ayrı değerlere ve görüşlere sahip iki farklı kişinin ve geçmişlerinin beraberliği anlamına gelmektedir (Erişti, 2010). Böylece, evlilik kök aile sisteminden tam olarak ayrılmamış bir sistemi göstermektedir. Çiftlerin evlilik boyunca birbirleriyle yaşadığı çift dinamiğini, daha önce aileleriyle var olan dinamiklerde görmek olasıdır. Bu durum, çiftlerdeki çift dinamiğinin kök aile ilişkilerinden yeterince etkilendiğini göstermektedir.

2.3. Kök aile kavramının tanımı

Birey ile ilişki kurmanın yöntemleri vardır. Bunlardan ilki ve temel olan yöntem, yakınlık kurmaktır. En çok yakınlık kurulan ilişkiler ilk olarak kök aile, daha sonra çiftler arasında kurulan ilişkilerdir (Young, Klosko, 2019. çvr. Kohen, Güler). Bu yakın ilişkiler, birbirini etkileyen ve birbirinden etkilenen önemli sistemlerdir.

Aile, insan hayatında vazgeçilmez bir etkiye sahiptir. İnsanların gereksinimlerinin karşılandığı ilk yer ailedir. Zira Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda dahi "Aile; Türk toplumunun temelidir" ibaresi geçmektedir (Gülerce, 1996). Kişilerin, yaşadığı ortama uygun biri olarak yetişmesi ve çevreye uyum sağlaması önce aile etrafında sağlanmaktadır (Nazlı, 2014). Çoğu toplumda aile, kişi için yaşam merkezi, içinde bulunulan en önemli kuruluş, elemanları arasındaki ilişkiler sisteminden doğan bir yapı olmuştur (Işıloğlu, 2006).

Ailenin tek bir tanımı yoktur ve aile tanımları yıllar geçtikçe farklılaşmakta, tanımlara yenisi eklenmektedir. Birçok tanımı içinde barındıran aile; evrensel olması amacıyla, hangi ülkede ve kaç üyeli olursa olsun (çocuklu-çocuksuz aile, çekirdek aile, geniş aile, kök aile vb.) kişilerin belli örüntüde davranış, duygu ve düşünce yapısına sahip

olmasını sağlayan ve onu yönlendiren toplumdaki en küçük birimdir. Bireyin, içinde doğup büyüdüğü ailenin yapısı tarafından yönlendirilmesi yetişkinlikte de devam etmektedir. Bu yönlendirilmenin etkileri, diğer önemli bir kavram olan evlilikte fazlaca görülmektedir.

2.3.1. Evli bireylerde kök aile ilişkileri

Evli bireylerin en fazla problem yaşadığı durum ve nedenler araştırıldığında, çiftlerin genelinin ilk senelerinde kök aileleriyle yaşadıkları sorunlar sebep olarak görülmüştür (Yılmaz, 2016). Bireyler, çocukluk anne baba ortamlarında anne ve babalarının özelliklerini iyi ve kötü olarak içselleştirmektedir. Bunlar zamanla diğerleriyle nasıl ilişki kuracaklarını, çevre ve özle ilgili iyi veya kötü algılarını oluşturmaktadır (Gladding, 2015). Bu durum evli bireylerde kök aile ilişkilerinin belirleyici bir role sahip olduğunu desteklemektedir.

Ebeveynle kurulan olumlu ilişkiler, hayat döngüsü içinde öteki ilişkilerde de kurulmaya devam eder, fakat ebeveynle ihtiyaçları karşılanamamış kişilerin yetişkinliklerinde birçok probleme sahip olduğu bilinmektedir (Bowlby, 1980). Örneğin ailesiyle kaçınan bir ilişkiye sahip olan bireyler sonraki romantik ilişkilerinde eşlerine güvenmeyebilirler ve her an reddedilme kaygılarından ötürü romantik ilişkilerden uzak durmaya çalışabilirler (Solmuş, 2008).

2.4. Çift uyumu kavramının tanımı

İnsan, diğer canlılar içinde en sosyal ve dışadönük varlıktır. Bunu gösteren davranışlarından biri de çevresindeki kişilere ve durumlara bir şekilde uyum sağlamasıdır. Uyum sağlaması gereken durumlardan biri evlilik olan insanın; uyum sağlaması gereken kişilerden diğeri ise eş olmuştur.

Çift uyumu, adapte olma ve problem çözme kapasitemiz olarak tanımlanmıştır (LeMasters, 1957). Buna göre evlilikte çift uyumu; eşleri meydana getiren kişilerden her birinin birbirlerine uyum sağlamasını, sorunlar çıktığında fikir birliğine varabilmelerini, olumsuz durumları olumlu bir şekilde çözme becerilerini içermektedir. Bu bilgiye göre; birbirleriyle iletişim halinde olan çiftlerin birbirleriyle alakalı durumlarda fikir alış verişi yapabildiği, problemlerin çözüldüğü aile ortamında çift uyumu var demek mümkündür (Kışlak, Çabukça, 2002).

Neslin devamını sağlayan evlilik, sosyal hayatın bir bölümüdür; dolayısıyla bireylerin uyum sağlamasının zorunlu olduğu bir birliktelik halidir. Evlilikte uyum ve dengenin oluşmuş olmasý, çiftlerin ve ailede diğer elemanların hem psikolojik hem de fizyolojik aadıdan sağlıklı olmalarının temelini atan faktörlerdendir (Kalkan, 2002).

2.4.1. Evli bireylerde çift uyumu

Evlilikte çift uyumu fazla olan eşlerin beraber fazla vakit geıerdikleri, birlikte birıok faaliyette buldukları ve karşılıklı anlayış içinde davranış sergiledikleri gözlemlenmiştir. Buna paralel olarak iyi geıinen çiftlerin uyumlarının da fazla olmasý beklenmektedir (Erbek ve ark., 2005). Bu yüzden, evli bireylerde çift uyumu, evliliğin daha sağlıklı ve güvenli ilerleyebilmesi adına önemli bir kavramdır.

Eşlerin birbirine bütün anlamlarda ihtiyaı duyduğu göz önüne alınacak olunursa, çiftlerin tutum ve tavırları, bunların her birinin bir ötekine etki ettiği ve doğru tutum ve davranış sonrasında çift uyumunun gerıekleştiğinin farkına varılmaktadır (ıelik, 2006). Evlilikte, çiftlerin uyumlu bir beraberlik sürdürmesi beklenmektedir. Aksi takdirde, kişilerin evlilikte yaşadığı uyumsuzlukların, kişilerin ruh sağlığını olumsuz etkilediği görülmüştür (Gündoğan, 2015).

İlk yakın ilişkilerimizde ait olma duygusuyla sonraki ilişkilerimize uyum sağlarız (Young, Klosko, 2019. ıvr. Kohen, Güler). İlk ilişkimizde kendimizi ne kadar güvende ve kök aileye yakın hissettiğimiz doğrultuda, yetişkinlikteki ilişkilerimizde o kadar sağlam bağlar ve uyumlu ilişkiler kurmamız mümkündür.

Kök aile ilişkilerinin içinde yaşadığımız sağlıksız örüntülerin etkisi romantik ilişkilerde çiftler arasındaki uyumda sorunlar yaşamamıza sebep olabilmektedir. ınk çift ilişkilerinde de kişiler, anne ve babaya beslediği gibi bir bağ ve ilişki hissetmektedir.

2.4.2. Çift uyumuna etki eden etmenler

ıift uyumuna etki eden faktörleri bilmek ve anlamak; uyuma olumlu etki eden faktörleri desteklemek ve uyumu bozan faktörleri ortadan kaldırmaya ıalışmak aadıdan önemlidir. Ek olarak evlilikte çift uyumunun geliştirilmesi, ilişkinin; sorunlar yaşanmadan devam etmesine ve desteklenmesine katkı sağlayabilmektedir

(Çobanlar Akkaş, 2014). Bu yüzden bu bölümde; çift uyumuna etki eden sosyo-demografik özelliklerden bahsedilecektir.

Evlilikte çift uyumunu etkileyen birçok faktör vardır. Bunların en önemlileri eşlerin sosyo-demografik özellikleri olmuştur. Böylece çift uyumuna etki eden faktörlerin birden çok olduğu anlaşılmaktadır. Bazı çalışmalara göre, çiftlerin geçmişteki ailesi, ailesinin çift yaşantısı, kök ailede sorunların çözülme seviyeleri, ailedeki eşlerin ayrılması gibi birçok etmen, çiftlerin ileriki yıllardaki eş seçimini, evlilikte çift uyumunu, ayrılmayı ve aile hayatını büyük oranda değiştirmektedir (Daş, 2019).

Geçmiş araştırmalara bakıldığında, cinsiyet gibi kişilerin sosyo-demografik özelliklerinin çift uyumunda önemli rol oynadığı saptanmıştır. Örneğin, erkeklerin kadınlara oranla çift uyumu düzeyinin daha fazla çıktığı bulunmuştur (Gökmen, 2001). Daha sonraki yıllarda yapılan başka bir çalışmaya göre ise, çift uyumu bakımından kadın ve erkekler arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Şendil, Korkut, 2008).

Evlilikte uyumun sağlanmasında; eşlerin çocuk sayısı, çocukların yaşları, evlin gelir düzeyi, eşlerin mesleki statüleri, kadının işinin olması, evdeki işlerin paylaşımı, eğitim seviyeleri gibi etmenler etkilidir. Bunların yanında evliliğin süresi, evliliğin türü, çiftlerin iletişimi, davranışları ve kök aileleriyle olan iletişimleri evlilikte çift uyumunu artırıcı rol oynamaktadır (Twenge ve diğerleri, 2003). Evlilik sürelerinin çiftlerin tutum ve davranışlarda rol oynadığı; evlilik sürelerinin yükseldikçe sorunlara çözüm bulmanın da yükseldiği bulunmuştur (Arslan ve arkadaşları, 2000). Çocuğu olmayan kadınların çift uyumları, çocuk sayısı iki ve daha çok olanlarınkine göre daha yüksek bulunmuştur (Kaçan, 2018).

Ek olarak, eğitim seviyesi de evlilikte çift uyumuyla ilgili bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Eşlerin eğitim seviyesi benzerse ailedeki roller ve sorumlulukların paylaşılmasının arttığı ve böylece eşlerin hoşnutluğunun da yükselmekte olduğu bulunmuştur (Tynes, 1990). Özetlemek gerekirse, çiftlerin eğitim seviyelerinin yakın olmasının evlilikte uyumlu ve sağlıklı bir ilişki için önemli etkiye sahip olduğu görülmektedir (Ceylan, 1994). Bir başka çalışmada, mesleki statüleri ileri kişiler ve eşlerinin mesleki statüleri zayıf kişilere ve eşlerine oranla daha fazla çift uyumuna sahip olduklarını ortaya çıkarmıştır (Cooper ve arkadaşları, 1985).

Sosyal destek kaynaklarının da çift uyumunda etkili olduğu anlaşılmıştır. Sosyal destekten kastedilen; problemi oluşturan olayların sonuçlarının olumsuzluğunu minimuma indiren değer ve hislerin artmasına destek olan, sosyal rollerin ve yeniliklere adapte olma yetimizden bahsedilmiştir (Yalçın, 2014).

Başka bir çalışmaya göre uyumlu davranışlar çift uyumuyla ilişkiliyken, uyumsuz davranışların çiftlerdeki uyumsuzluk ve ilişkideki sıkıntılarla bağlantılı olduğu savunulmaktadır (Beach, Whisman, 2012). Kaygı düzeyi, mizah tarzı ve çift uyumu ile ilgili 225 çiftle yapılan çalışmaya göre, yüksek mizah kapasitesinin çift uyumunu olumlu etkilediği, sınırlı mizah kapasitesinin ise çift uyumunu olumsuz etkilediği bulunmuştur (Fidanoğlu, 2006).

Çift uyumunu etkileyen faktörleri sınıflandırmaya bölen çalışmalarda vardır. Bu faktörler üç kategoride ele alınmıştır. Bunlar bireysel etmenler, çiftten doğan etmenler ve çevresel etmenlerdir. Bireysel etmenler; esneklik, özgüven, dışadönüklük, aşırı utangaçlık, depresyon, dürtüsellik, stresle baş etme gücü olarak sıralanmaktadır. Çiftten doğan etmenler; güç paylaşımı, yakınlık, uzlaşma, iletişim gibi sıralanmaktadır. Çevresel etmenler olarak; gerilim, ebeveynlik süresi, meslek stresi, kök aile desteği, kök aile evliliği ve bağımsızlık olarak sıralanabilir (Özden, 2013).

Evlilikte uyuma etki eden etmenler arasında, çiftlerin evliliklerini ailenin onaylaması veya onaylamaması, bireyin evlendiği yaşı ve geçmiş yaşantısında ebeveynleriyle olumlu ilişkinin varlığı gibi özellikler bulunmaktadır (Özgüven, 2001). 2008'de yapılmış bir çalışmaya göre, anlaşarak evlenen çiftlerin görücü usulü evlenen çiftlere göre çift uyum puanları daha fazla çıkmıştır (Şendil, Korkut, 2008). Başka çalışmada ise, çiftlerin evlenme tarzının çift uyumu ile anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır (Aslan, 2018).

Eşlerin yaşlarına göre evlilikte uyumlarının anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. 41 ve üstü yaş kadınların evlilik uyumlarının, 21-30 yaş kadınların evlilik uyumlarına göre daha fazla olduğu görülmüştür (Yalçın, 2014). Bir başka çalışmada, 18-30 ve 31-40 ve 50 yaş üstü kadınların çift uyumları, 41-50 yaş arasındaki kadınların çift uyumlarına göre daha yüksek bulunmuştur (Kaçan, 2018).

2.5. Kök aile ilişkilerini geliştirmeye yönelik atılabilecek adımlar

Kişi, doğup büyüdüğü ortamda bakımını sağlayan bireyle kurduğu ilişki sonucunda bir benlik imgesi oluşturmaktadır. Bireyle ailesi arasında bir sorun varsa, kişinin daha sonraki ilişkilerinde de sorunlar oluştuğu görülmektedir (Karahana, Sardoğan, 2004). Bu yüzden kök aile ilişkilerini geliştirmeye yönelik atılabilecek adımlar; kişilerin birey olarak daha olumlu bir kişilik geliştirmesine ve sonraki ilişkilerin daha uyumlu ve sağlıklı olmasına sebep olacağı düşünüldüğünden büyük önem arz etmektedir.

Aile ilişkilerini geliştirmeye yönelik atılabilecek adımları iyi anlamak için önce sağlıklı ve sağlıksız aile yapılarını iyi kavramak gerekmektedir. Sağlıklı aileler için genel olarak aşağıdaki özellikler sıralanmıştır. Bu unsurları taşımayan aile sistemine sahip bireylerin ise sağlıksız aile dinamiğine sahip oldukları varsayılmaktadır (Nazlı, 2014).

- a. Aile içindeki bireylerin birbirleriyle duygularını paylaşması ve birbirleriyle iletişim halinde olması
- b. Ailedeki bireylerin farklılıklarını kabul etmeleri
- c. Aile üyelerinin ilgi ve sevgi hislerini artırmaya çalışması ve birbirleriyle vakit geçirmeleri
- d. Aile bireylerinin çoğu konuda iş birliği halinde olması
- e. Üyelerin problem çözme becerilerinin var olması

Aile ilişkilerini geliştirmeye yönelik bu tür özelliklerin, aile danışmanlıkları ve aile eğitim programları aracılığıyla öğretilip yaygınlaştırılması daha mümkündür. Çünkü bireyin yaşamında büyük bir etkiye sahip olan ailelerin; bilgi ve becerilerini bilen tarafından edinmeye ve bunları sürekli geliştirmeye ihtiyaçları vardır. Sosyal ortamdaki ani değişimlerin neticesinde anne babaların da yardıma gereksinim duymaları gayet normaldir (Kılıç, 2010).

Aileye yardım eden hizmetlerde; aile sistemini iyileştirmeye ve boşanmaları engellemeye destek olmaktan çok ailelerin uyumlu ve sağlıklı oluşumuna öncü olmak önemlidir (İbrahimi, 1998). Bu tür aile eğitim programları; çiftleri evliliklerinden önce bilgilendirmek, var olan bilgilerini geliştirmek, ana babalık rolleri hakkında kişilere beceri kazandırmak gibi özelliklere de sahiptir (Şahin, Ersoy, 1999). Kamu ve sivil toplum kuruluşlarınca oluşturulan aile eğitim programları, ailelere bu tür ihtiyaçları dâhilinde bilgi verip bunları uygulamaya geçirmektedir (Kılıç, 2010).

Aile danışmanlığından önemli bir isim olan Framo, ailedeki problemleri çözmek ve altta yatan nedenleri ortaya çıkarmak ve ilişkileri olumlu anlamda geliştirmek adına üç farklı yöntem oluşturmuştur. Framo bu yöntemlerin, aile içinde olumlu değişimleri getirdiğini bulmuştur. Bunlar aşağıda detaylı şekilde anlatılmıştır (Nazlı, 2014).

- a. Eşlerle çalışma: bu kısımda; ailede yaşanan sorunların, kök ailede halledilememiş durumlardan ortaya çıktığını göstermek adına eşlere danışmanlık yapar.
- b. Eşlerle grup çalışması: Bu kısımda; eşlerin kök ailede yaşanmış çatışmalarını ortadan kaldırmak adına danışmanlıkta kök aile ilişkileri ele alınmaktadır. Bunlar sırada, gruptaki diğer bireyler sorunların evrensel olabileceğini fark eder ve sorunlarını daha kolay kabul etmiş olmaktadırlar. bu durum danışmalıkta, ailelere büyük oranda destek olmaktadır.
- c. Kök aile çalışması: Burada kısımda Framo; eşlerin problemlerinin kök aileden gelen taraflarını iyi anlamalarını ve mümkünse kök aileyle daha olumlu deneyimler yaşanmasını sağlamaktadır.

2.6. Çift uyumunu geliştirmeye yönelik atılabilecek adımlar

Evlilikte çift uyumunu sağlamaya yönelik atılabilecek adımları bilmek; kişilere evlilik öncesi ve evliliğinde rehber olması açısından önemli bir bilgidir. Kişilerin çift uyumunu geliştirmeye çalışmanın; aile düzenini geliştirmeye, aile dinamiklerinin daha sağlıklı hale getirilmesine ve çocukların dolayısıyla öteki nesillerin de bundan olumlu etkilenmesine sebep olacak bir adım olarak düşünülmüştür.

Framo, bireyin kök ailesiyle çözülememiş sorunları olduğunu ve bunları tekrarlayacağı kişilerle evlendiğini söylemektedir. Dolayısıyla sorunları çözmek adına kök ailedeki sorunların teşhis edilip çözümlenmesi gerektiğini savunmaktadır (Nazlı, 2014). Kök aileden gelen ve benliğimizi oluşturan bu kalıpları bilmek, bunları halletmek için destek almak çiftler arasında çıkan uyum sorunlarını da ortadan kaldırmaya yönelik atılabilecek adım olarak düşünülmektedir.

2.7. Evli bireylerde kök aile ilişkileri ve çift uyumu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar

Çoğalan'ın 2017'de yaptığı çalışmada, evli çiftlerin kök aileleri ve evlilik uyumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu amaçla 242 evli bireye Çift Uyum Ölçeği ve Kök Aileyle İlişkiler Envanteri uygulamıştır. Araştırmanın sonucunda evli bireylerin kök aile ilişkileriyle uyumları arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarılırken, kişilerin kök aileleriyle ilişkileri ve evlilik uyumları arasında cinsiyetleri açısından anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Deniz'in 2019'da yaptığı çalışmaya göre, kültürlerarası evlilik yapmış kişilerin, bu durumun çift uyumu ve evlilik yaşamına yaptığı etkisine bakmak amacıyla 120 evli bireye Kültürlenme Ölçeği, Evlilik Yaşam Ölçeği ve Çift Uyum Ölçeği uygulanmıştır. Çalışmanın sonucuna göre kültürlerarası evlilik yapmış kişilerde kültürlenmenin, uyumu direkt olarak etkilemediği fakat evlilikte çatışmaya sebep olduğu, çatışmanın ise evlilik uyumunu etkilediği bulunmuştur.

Polat ve İlhan'ın 2018'de yaptığı çalışmada, evli bireylerde çift uyumu ve belirli ruhsal semptomlar (depresyon, anksiyete ve stres gibi), benliğin farklılaşması yönünden incelenmiştir. 362 evli bireye Çiftler Uyum Ölçeği, Benliğin Farklılaşması Ölçeği ve Depresyon, Anksiyete ve Stres Ölçekleri uygulanmıştır. Bulguların sonucunda, benliğin farklılaşması çiftlerdeki uyumu ve ruhsal semptomları anlamlı bir oranda yordamaktadır. Erkeklerin benliğin farklılaşması ve severek evlenen kişilerin puanları, kadınların benliğin farklılaşmasına ve görücü usulü evlenen bireylere göre daha yüksek çıkmıştır.

Karaoğlu'nun 2019'da yaptığı çalışmada, evli bireylerde benlik saygısının çift uyumu ve cinsel doyum üzerindeki etkisini incelemek amacıyla, 324 kişiye Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Çift Uyum Ölçeği ve Golombok Rust Cinsel Doyum Ölçeği yapılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, çiftlerin benlik saygısıyla çift uyumları ve cinsel doyumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı; kişilerin çift uyumuyla cinsel doyum puanları arasında orta seviyede pozitif ilişki görüldüğü; cinsel doyum puanı arttıkça çift uyum puanının veya çift uyum puanı arttıkça cinsel doyum puanının arttığı gözlemlenmiştir.

Sımsıkı'nın 2011'de yaptığı çalışma, baba katılımının ebeveyn tutumu, bağlanma tarzı ve çift uyumu açısından incelenmesini incelemektedir. Bu nedenle, 303 okul

öncesi çocuk babasına Baba Katılım Ölçeği, Ebeveyn Tutum Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri ve Çift Uyum Ölçeği yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, çift uyumunun belirli boyutlarının ebeveyn tutumları ve baba katılımı arasındaki belirli ilişkilerde biçimlendirici model olduğu gözlemlenmiştir. İlaveten, bağlanma tarzları ve baba katılımı arasında belirli ilişkilerde çift uyumunun belirli boyutlarının biçimlendirici rol oynadığından söz edilmektedir.

Gündoğan'ın 2015'te yaptığı araştırmada, eşlerin bağlanma stilleriyle çift uyum seviyesi arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma kapsamında 100 erkek ve 100 kadın evli bireye Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II, Çift Uyum Ölçeği, Genel Sağlık ve Şiddet Anketi uygulanmıştır. Güvenli bağlanma stilindeki bireylerin, sosyal işlevselliğinin, çift uyumunun, doyumunun, bağlılığın, duygusal ifadenin daha yüksek, duygusal ve cinsel şiddetin daha düşük olduğu bulunmuştur. Güvenli bağlanan kişilerin, çift uyum seviyesi iyi görülmüştür. Çift uyumuna sahip bireylerin, şiddetlerinin daha az olduğu ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak, bir veya her iki kişinin güvenli bağlanma stiline sahip kadınların çift uyumlarının daha fazla çıktığı görülmüştür.

Araç'ın 2019'da yaptığı araştırma, evli bireylerde rastlanan bireysel semptomları ve çift uyumu seviyesi arasındaki ilişkiyi çalışmıştır. Araştırmada yakın romantik ilişkiye sahip 23 kadına üç ay, sistemik terapi süreci boyunca Çift Uyum Ölçeği ve Bireysel Semptom Envanteri uygulanmıştır. Üç aylık sistemik terapi sonunda çift uyumu ve bireysel belirtiler arasındaki ilişki zayıflamıştır. Üç aylık terapi süreci sonucunda, bireylerin çift uyum puanları arttıkça, (özellikle çift doyum ve çift duygu ifade) bireysel belirtilerin (özellikle depresyon, kaygı, olumsuz benlik ve somatizasyon) azaldığı görülmüştür.

Kara'nın 2013'te yaptığı araştırma, kişilerin çift uyumlarıyla eşlerin davranışlarını açıklamaya dair yüklemeleri, kullanılan çatışma çözme tarzları ve eşlerin duygu dışa vurma stilleri arasındaki ilişkiyi çalışmıştır. Araştırmada, 100 kadın ve 100 erkek evli bireye Çift Uyum Ölçeği, İlişki Yükleme Ölçeği, Duygu Dışavurum Tarzları Envanteri ve Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımı Ölçeği uygulanmıştır. Araştırma neticesinde, neden ve sorumluluk yüklemeye çift uyumu arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Çatışma çözme tarzları ile çift uyumu arasında ilişki görülmemiştir. Eşlerin mutluluğunu dışa vurma ile, çift uyumu arasında pozitif; eşlerin üzüntü ve öfke

hislerini saldırgan tutumda dışavurumuyla çift uyumu arasında negatif ilişki bulunmuştur. Buna göre; neden ve sorumluluk yükleme, eşin mutluluk dışavurumlarının hep birlikte çift uyumundaki değişimi yordadığı gözlenmiştir.

Şendil ve Korkut'un 2008'de yaptığı araştırma, evli bireylerde çift uyumu ve çatışma seviyelerinin; demografik özelliklere göre farklılaşmasını araştırmıştır. Çalışmada 171 kişiye Evlilik Çatışması Ölçeği ve Çift Uyum Ölçeği uygulanmıştır. Buna göre; eğitim ve ekonomik seviyesi düşük kişilerin çift uyumlarının da düşük olduğu; anlaşarak evlenenlerin görücü usulü evlenenlere göre çift uyumlarının daha fazla olduğu görülmüştür. ayrıca, evlilikte çatışma ve çocuk sayısındaki yükselişin çift uyumundaki düşüşü yordadığı ortaya çıkmıştır.

3. BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde; araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri toplama süreçleri, verilerin işlenmesi ve çözümlenmesi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırma modeli

Evli bireylerin kök aile ile ilişkisinin çift uyumuna etkisinin inceleneceği bu çalışmada korelasyon türü ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama deseni, eskiden veya hala var olan bir durumu, olduğu haliyle betimlemeyi hedefleyen araştırma yöntemidir. Araştırmaya konu olan olay, kişi veya obje, kendi ortamı içinde ve olduğu gibi adlandırılmaya çalışılır. Onları, herhangi bir biçimde değiştirme ve etkileme amaç güdülmez. (Karasar, 2005).

3.2. Evren ve örneklem

Araştırmanın evreni evli bireylerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini Türkiye’de yaşayan ve bu çalışmaya katılmayı kabul eden, 343 evli erkek ve kadın bireyden oluşmaktadır. Evli bireylerin kök aile ilişkilerinin çift uyumuna etkisini incelemek üzere gelişigüzel örneklem yöntemi kullanılarak 343 evli erkek ve kadın bireye ulaşılmıştır. Tablo 1.’de araştırma kapsamına alınan evli bireylerin sosyo-demografik bilgilerine yer verilmiştir. Veriler, aşağıda detaylı olarak yorumlanmıştır.

Tablo 1.*Evli bireylerin sosyo-demografik özellikleri (N=343)*

	n	%
Cinsiyet		
Kadın	282	82,22
Erkek	61	17,78
Yaş grubu		
29 yaş ve altı	114	33,24
30-39 yaş arası	140	40,82
40 yaş ve üstü	89	25,95
Eğitim durumu		
İlköğretim ve altı	22	6,41
Lise	42	12,24
Üniversite ve üzeri	279	81,34
Eşin eğitim durumu		
İlkokul	19	5,54
Lise	78	22,74
Üniversite ve üzeri	246	71,72
Çalışma durumu		
Çalışan	218	63,56
Çalışmayan	112	32,65
Emekli	13	3,79
Eşin çalışma durumu		
Çalışan	293	85,42
Çalışmayan	28	8,16
Emekli	22	6,41

Tablo 1.*Evlü bireylerin sosyo-demografik özellikleri (N=343) (Devam)*

	n	%
Aylık gelir		
Düşük	10	2,92
Orta	134	39,07
İyi	181	52,77
Çok iyi	18	5,25
Çocuk sahibi olma durumu		
Var	237	69,10
Yok	106	30,90
Evlilik süresi		
2 yıl ve altı	96	27,99
3-9 yıl	127	37,03
10 yıl ve üzeri	120	34,99
Evlilik sayısı		
Bir	330	96,21
İki ve üzeri	13	3,79
Evlene şekli		
Anlaşarak	257	74,93
Görücü usulü (isteyerek)	84	24,49
Görücü usulü (zorla)	2	0,58
Kök ailenin evliliği onaylama durumu		
Onaylayan	319	93,00
Onaylamayan	24	7,00
Fiziksel rahatsızlık		
Var	12	3,50
Yok	331	96,50
Psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık		
Var	21	6,12
Yok	322	93,88

Tablo 1.'den elde edilen verilere göre, araştırmaya katılan evli bireylerin %82,22'si kadın, %17,78'i erkektir. Katılımcıların yaş gruplarına bakıldığında %33,24'ünün 29 yaş ve altında, %40,82'sinin 30-39 yaş arasında ve %25,95'inin 40 yaş ve üzerinde olduğu görülmüştür.

Araştırmadaki evli bireylerin eğitim durumu dağılımları, ilköğretim ve altı için %6,41 oranında, lise için %12,24 ve üniversite ve üzeri için de %81,34 oranında iken; eşlerinin eğitim durumu dağılımları ise ilkokul için %5,54, lise için %22,74 ve üniversite ve üzeri için de %71,72 oranındadır.

Katılımcıların çalışma durumlarına bakıldığında, %63,56'sının çalışan, %32,65'inin çalışmayan ve %3,79'unun da emekli oldukları; eşlerinin çalışma durumlarına bakıldığında ise %85,42'sinin çalışan, %8,16'sının çalışmayan ve %6,41'inin de emekli oldukları görülmektedir. Bu bireylerden %2,92'si düşük aylık gelire, %39,07'si orta, %52,77'si iyi ve %5,25'i de çok iyi aylık gelire sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya konu olan evli bireylerin %69,10'unun çocuk sahibi olduğu, %30,90'ınının ise çocuklarının olmadığı; evlilik sürelerine bakıldığında da %27,99'unun 2 yıl ve altında, %37,03'ünün 3-9 yıl ve %34,99'unun 10 yıl ve üzerinde evli oldukları görülmüştür. Bu bireylerden %96,21'i bir evlilik yapmış iken, %3,79'u da iki ve üzeri evlilik gerçekleştirmiştir. Bireylerin %74,93'ü anlaşarak evlendiğini, %24,49'u görücü usulü ve isteyerek evlendiğini, %0,58'i de görücü usulü ancak zorla evlendiğini belirtmişlerdir. Katılımcıların %93,00'ünün evliliklerinin kök aile tarafından onaylandığı, %7,00'sinin evliliklerinin ise kök aile tarafından onaylanmadığı görülmüştür.

Araştırma konusu evli bireylerin %3,50'sinin fiziksel rahatsızlığı bulunurken, %96,50'sinin fiziksel rahatsızlığı bulunmamaktadır. Yine bu bireylerin %6,12'sinin psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı bulunurken, %93,88'inin psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı bulunmamaktadır.

3.3. Veri toplama araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları; Sosyodemografik Bilgi Formu, Kök Aileyle İlişkiler Envanteri (KAİE) ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ)'den oluşmaktadır.

3.3.1 Sosyodemografik bilgi formu

Çalışmacı tarafından çalışmaya katılan bireylerin, çeşitli demografik bilgilerin yanı sıra evlilik bilgilerinin de belirlenmesi adına hazırlanmış kişisel bilgi formudur. Bu formda bireylerin; medeni hali, cinsiyeti, yaşı, evlilik yaşı, çiftlerin eğitim ve çalışma durumları, çocuk mevcudiyeti, aylık geliri, evlilik süresi, çiftlerin nasıl evlendiği, kök ailenin evliliği onaylama durumu, fiziksel ve psikolojik/psikiyatrik rahatsızlıkların olup olmadığı ile ilgili bilgilerinin sorgulanması hedeflenmiştir.

3.3.2 Yenilenmiş çift uyum ölçeği (YÇUÖ)

Çiftlerin ilişki kalitesini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 70 puandır, alınan puan ilişki kalitesini göstermektedir. Ölçek, Spanier (1976) tarafından geliştirilen Çift Uyum Ölçeği'nin, Busby ve arkadaşları (1995) tarafından yeniden revize edilerek, Gündoğdu (2007) tarafından Türkçe 'ye uyarlanmış 14 maddelik son halidir. Ölçek, evlilik ya da benzer ikili ilişkilerde, evli ya da birlikte yaşayan çiftlerin ilişki kalitesini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Üç alt boyutlu YÇUÖ'nin Cronbach alfa katsayısı toplam puan, doyum, uzlaşım, görüş birliği alt ölçekleri için sırasıyla .87, .80, .80, .74'tür.

3.3.3 Kök aileyle ilişkiler envanteri (KAİE)

Hüdayar Cihan Güngör tarafından 2007 yılında, kişinin çocukluk yıllarında psikolojik, fiziksel ve duygusal olarak içinde yaşayıp yetiştiği ailenin özelliklerini ve yapısını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin "Aile Ortamı", "Anneyle İlişkiler" ve "Babayla İlişkiler" olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Alt ölçeklerin Cronbach alfa güvenilirlik katsayılarının sırasıyla 0.70, 0.85 ve 0.95 olarak bulunduğu belirtilmektedir. Evet-Hayır biçiminde hazırlanan envanter 21 maddeden oluşmaktadır. Alınabilecek en yüksek puan 21'dir. Envanterden alınan yüksek puan, bireyin kök ailesiyle olan ilişkisinin sağlıklı olduğunu göstermektedir.

3.4. Veri toplama süreci

Veri toplama sürecine, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Etik Kurulu tarafından onay alındıktan sonra başlanmıştır (ek 1). Alınan izin sonrasında ölçekler katılımcılara, Google form aracılığıyla ulaştırılmıştır. Başta, ölçeklerin elden kâğıt ve kalemle doldurulması planlanmış olsa da, araştırma covid-19 pandemi süresine denk geldiği için veriler Google online form üzerinden kişilere dağıtılmıştır. Çiftler internet aracılığıyla ölçekleri doldurmuştur.

Katılımcılara uygulamadan önce gerekli bilgiler verilmiş ve çalışmanın yalnızca gönüllülük esasına dayandığı belirtilmiştir. Evli olduklarını onaylamayan katılımcılar çalışmaya katılamamıştır. Onayları alınan evli bireylere ölçekler uygulanmıştır.

3.5. Verilerin istatistiksel analizi

Araştırmada evli bireylerden elde edilen verilerin istatistiksel olarak analizi yapılırken, Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 programı kullanılmıştır.

Evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesi için sıklık analizi uygulanmış ve dağılım tabloları ile belirtilmiştir.

Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğine ilişkin çözümlemelere geçilmeden önce, ölçeklere verilen yanıtların güvenilirliği için bir iç tutarlılık testi olan Cronbach's Alfa testi uygulanmıştır. Yapılan test sonucunda Kök Aileyle İlişkiler Envanterine ait güvenilirlik katsayısı 0,869 bulunurken, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğine ilişkin güvenilirlik katsayısı 0,741 bulunmuştur.

Evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının normal dağılıma uyumu Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleriyle incelenmiş aşağıda görüleceği üzere normal dağılıma uymadığı saptanmıştır.

Tablo 2.

Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk test sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İst.	sd	p	İst.	sd	p
Anne ile ilişkiler	0,187	343	0,000	0,874	343	0,000
Baba ile ilişkiler	0,163	343	0,000	0,918	343	0,000
Aile ortamı	0,226	343	0,000	0,806	343	0,000
KAİE	0,112	343	0,000	0,932	343	0,000
YÇUÖ	0,087	343	0,000	0,969	343	0,000

Evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları normal dağılıma uymadığından dolayı, ölçeklerden alınan puanların sosyo-demografik özelliklere göre karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi gibi non-parametrik hipotez testleri kullanılmıştır. Evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ile Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları arasındaki ilişki Spearman testi ile incelenmiş, Kök Aileyle İlişkiler Envanteri puanlarının Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu lineer regresyon analiziyle incelenmiştir.

Tablo 3.

Evli bireylerin KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	n	\bar{x}	s	M	Min	Max
Anne ile ilişkiler	343	4,94	2,01	5	0	7
Baba ile ilişkiler	343	4,34	2,09	5	0	7
Aile ortamı	343	5,36	1,91	6	0	7
KAİE	343	14,64	4,91	15	1	21
YÇUÖ	343	48,21	5,03	49	27	59

Tablo 3.'de araştırmaya dâhil edilen evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları verilmiştir.

İncelenen tabloya göre, araştırmadaki evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden aldıkları puanların ortalaması $14,64 \pm 4,91$, envanterin anne ile ilişkiler alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $4,94 \pm 2,01$, baba ile ilişkiler alt boyutundan $4,34 \pm 2,09$ ve aile ortamı alt boyutundan aldıkları puanların ortalaması $5,36 \pm 1,91$ olarak bulunmuştur.

Katılımcıların Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması ise $48,21 \pm 5,03$ olarak belirlenmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, katılımcılardan elde edilen verilerin tablo halleri ve tablolarda gösterilen verilerin detaylı açıklamaları yer almaktadır.

Tablo 4.

Evli bireylerin cinsiyetine göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Cinsiyet	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Anne ile ilişkiler	Kadın	282	4,83	2,07	5,00	167,21	-1,966	0,049*
	Erkek	61	5,48	1,61	6,00	194,14		
Baba ile ilişkiler	Kadın	282	4,33	2,06	5,00	170,96	-0,421	0,674
	Erkek	61	4,39	2,23	4,00	176,79		
Aile ortamı	Kadın	282	5,32	1,96	6,00	170,95	-0,439	0,661
	Erkek	61	5,54	1,70	6,00	176,88		
KAİE	Kadın	282	14,48	4,95	15,00	168,49	-1,411	0,158
	Erkek	61	15,41	4,70	17,00	188,20		
YÇUÖ	Kadın	282	48,31	4,84	49,00	172,47	-0,188	0,851
	Erkek	61	47,72	5,86	49,00	169,84		

* $p \leq 0,05$

Tablo 4.'te araştırmaya alınan evli bireylerin cinsiyetine göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablodan elde edilen veriler incelendiğinde, araştırma dâhilindeki evli bireylerin cinsiyetlerine göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin baba ile ilişkiler alt boyutu ile aile ortamı alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Katılımcıların cinsiyetlerine göre Kök Aileyle İlişkiler Envanterinin anne ile ilişkiler alt boyutundan aldıkları puanların arasında ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Kadın katılımcıların anne ile ilişkiler puanları, erkek katılımcıların puanlarından daha düşüktür.

Araştırma kapsamındaki evli bireylerin cinsiyetlerine göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Kadın ve erkek bireylerin Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları benzerdir.

Tablo 5.

Evli bireylerin yaş grubuna göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Yaş grubu	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Anne ile ilişkiler	29 yaş ve altı	114	5,36	1,85	6	192,18	7,848	0,020*	a-b
	30-39 yaş arası	140	4,79	2,10	5	165,40			a-c
	40 yaş ve üstü	89	4,66	2,00	5	156,52			
Baba ile ilişkiler	29 yaş ve altı	114	4,78	2,01	5	193,37	8,654	0,013*	a-b
	30-39 yaş arası	140	4,18	2,16	4	165,15			a-c
	40 yaş ve üstü	89	4,02	2,02	4	155,40			
Aile ortamı	29 yaş ve altı	114	5,68	1,80	6	191,33	6,979	0,031*	a-b
	30-39 yaş arası	140	5,21	1,94	6	162,71			a-c
	40 yaş ve üstü	89	5,19	1,98	6	161,85			
KAİE	29 yaş ve altı	114	15,82	4,66	17	197,83	11,991	0,002*	a-b
	30-39 yaş arası	140	14,17	5,01	15	162,21			a-c
	40 yaş ve üstü	89	13,88	4,83	15	154,31			
YÇUÖ	29 yaş ve altı	114	48,75	4,03	49	177,50	0,831	0,660	

30-39 yaş arası	140	48,06	5,24	49	172,14
40 yaş ve üstü	89	47,73	5,77	48	164,75

* $p \leq 0,05$ a: 29 yaş ve altı, b: 30-39 yaş arası, c: 40 yaş ve üstü

Tablo 5.'te araştırmada yer alan evli bireylerin yaş grubuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 5.'e göre, araştırma dâhilindeki evli bireylerin yaş grubuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanter genelinden ve envanterin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farkın olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Fark birinci gruptaki katılımcılardan kaynaklanmaktadır. 29 yaş ve altındaki evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve anne ile ilişkiler, baba ile ilişkiler ve aile ortamı alt boyutlarından aldıkları puanlar, diğer yaş gruplarındaki evli bireylerin puanlarından daha yüksektir.

Araştırmadaki evli bireylerin yaş grubuna göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Diğer bir ifadeyle katılımcıların yaş grubu gözetilmeksizin Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları benzerdir.

Tablo 6.

Evli bireylerin eğitim durumuna göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Eğitim durumu	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	P	Fark
Anne ile ilişkiler	İlköğretim ve altı	22	4,45	1,97	4,50	144,39	2,627	0,269	
	Lise	42	4,79	1,97	5,00	162,04			
	Üniversite ve üzeri	279	5,01	2,02	6,00	175,68			
Baba ile ilişkiler	İlköğretim ve altı	22	3,73	2,35	4,00	146,34	8,251	0,016*	a-c
	Lise	42	3,64	1,99	4,00	137,42			b-c

	Üniversite ve üzeri	279	4,49	2,06	5,00	179,2 3		
	İlköğretim ve altı	22	5,41	1,50	5,50	160,5 0	0,530	0,76 7
Aile ortamı	Lise	42	5,19	2,07	6,00	166,7 9		
	Üniversite ve üzeri	279	5,38	1,92	6,00	173,6 9		
	İlköğretim ve altı	22	13,59	4,84	14,5 0	146,7 0	4,245	0,12 0
KAİE	Lise	42	13,62	4,98	15,0 0	150,3 2		
	Üniversite ve üzeri	279	14,88	4,89	16,0 0	177,2 6		
	İlköğretim ve altı	22	47,95	3,99	49,5 0	166,6 8	2,007	0,36 7
YÇUÖ	Lise	42	46,60	6,75	48,0 0	152,5 5		
	Üniversite ve üzeri	279	48,47	4,77	49,0 0	175,3 5		

* $p \leq 0,05$ a: İlköğretim ve altı, b: Lise, c: Üniversite ve üzeri

Araştırma kapsamındaki evli bireylerin eğitim durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.'daki veriler incelendiğinde, araştırmadaki evli bireylerin eğitim durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin anne ile ilişkiler alt boyutu ile aile ortamı alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark saptanmazken ($p > 0,05$); baba ile ilişkiler alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı seviyede bir fark tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Eğitim durumu üniversite ve üzeri olan evli bireylerin baba ile ilişkiler alt boyutundan aldıkları puanlar, diğer eğitim gruplarındaki bireylerin puanlarından daha yüksektir.

Araştırmaya alınan evli bireylerin eğitim durumuna göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 7.

Evli bireylerin eşinin eğitim durumuna göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Eş. Eğitim Dur.	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Anne ile ilişkiler	İlköğretim ve altı	19	4,47	2,09	5,00	147,55	4,559	0,102	
	Lise	78	4,62	2,08	5,00	156,10			
	Üniversite ve üzeri	246	5,09	1,98	6,00	178,93			
Baba ile ilişkiler	İlköğretim ve altı	19	3,26	2,26	3,00	124,71	9,754	0,008*	a-b
	Lise	78	3,90	2,24	4,00	152,99			a-c
	Üniversite ve üzeri	246	4,56	1,99	5,00	181,68			
Aile ortamı	İlköğretim ve altı	19	4,79	1,78	5,00	133,13	6,103	0,047*	a-c
	Lise	78	5,21	1,88	6,00	158,54			
	Üniversite ve üzeri	246	5,45	1,93	6,00	179,27			
KAİE	İlköğretim ve altı	19	12,53	5,02	12,00	127,71	9,613	0,008*	a-b
	Lise	78	13,72	4,97	14,00	151,54			a-c
	Üniversite ve üzeri	246	15,10	4,81	16,00	181,91			
YÇUÖ	İlköğretim ve altı	19	47,42	4,76	49,00	159,84	0,566	0,754	
	Lise	78	47,58	6,42	48,50	167,72			
	Üniversite ve üzeri	246	48,47	4,52	49,00	174,30			

* $p\leq 0,05$ a: İlköğretim ve altı, b: Lise, c: Üniversite ve üzeri

Tablo 7.'de araştırmaya katılan evli bireylerin eşinin eğitim durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya katılan evli bireylerin eşlerinin eğitim durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin baba ile ilişkiler alt boyutu ile aile ortamı alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Eşinin eğitim durumu ilköğretim ve altı düzeyinde olanların Kök Aileyle İlişkiler Envanter genelinden ve baba ile ilişkiler alt boyutundan aldıkları

puanlar, eşinin eğitim durumu lise ve üniversite ve üzeri olanların puanlarından daha düşüktür. Ayrıca eşinin eğitim durumu ilköğretim ve altı olan katılımcıların aile ortamı puanları, eşinin eğitim durumu üniversite ve üzeri olan katılımcıların puanlarından daha düşüktür. Katılımcıların eşinin eğitim durumuna göre anne ile ilişkiler alt boyutundan aldıkları puanlar arasında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Katılımcıların eşlerinin eğitim durumuna göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı seviyede değildir ($p>0,05$). Diğer bir deyişle katılımcıların eşlerinin eğitim durumu gözletilmeksizin Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları benzerdir.

Tablo 8.

Evli bireylerin çalışma durumuna göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Çalışma durumu	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p
Anne ile ilişkiler	Çalışan	218	5,05	2,04	6,00	177,83	2,179	0,336
	Çalışmayan	112	4,79	1,93	5,00	162,25		
	Emekli	13	4,62	2,33	5,00	158,23		
Baba ile ilişkiler	Çalışan	218	4,34	2,15	5,00	172,86	0,069	0,966
	Çalışmayan	112	4,35	1,99	5,00	170,94		
	Emekli	13	4,23	2,17	4,00	166,62		
Aile ortamı	Çalışan	218	5,29	2,02	6,00	170,92	1,386	0,500
	Çalışmayan	112	5,54	1,68	6,00	177,22		
	Emekli	13	4,92	1,89	6,00	145,15		
KAİE	Çalışan	218	14,68	5,04	16,00	174,10	0,398	0,820
	Çalışmayan	112	14,67	4,59	15,00	169,41		
	Emekli	13	13,77	5,67	16,00	159,08		
YÇUÖ	Çalışan	218	48,47	5,05	49,00	175,95	1,190	0,552
	Çalışmayan	112	47,91	4,74	49,00	166,58		
	Emekli	13	46,38	6,74	48,00	152,46		

Tablo 8.'de araştırmaya konu edilen evli bireylerin çalışma durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Araştırma kapsamındaki evli bireylerin çalışma durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

Katılımcıların çalışma durumuna göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 9.

Evli bireylerin eşinin çalışma durumuna göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Eşin çalış. dur.	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p
Anne ile ilişkiler	Çalışan	293	4,94	2,03	5,00	172,42	0,514	0,773
	Çalışmayan	28	4,82	1,89	5,00	161,14		
	Emekli	22	5,14	1,96	6,00	180,23		
Baba ile ilişkiler	Çalışan	293	4,42	2,08	5,00	175,79	3,014	0,222
	Çalışmayan	28	3,89	2,01	3,50	148,71		
	Emekli	22	3,86	2,27	3,50	151,14		
Aile ortamı	Çalışan	293	5,37	1,94	6,00	173,73	0,669	0,716
	Çalışmayan	28	5,25	1,96	6,00	160,46		
	Emekli	22	5,41	1,56	5,00	163,68		
KAİE	Çalışan	293	14,72	4,94	16,00	174,13	1,093	0,579
	Çalışmayan	28	13,96	4,76	14,50	154,55		
	Emekli	22	14,41	4,85	15,00	165,82		
YÇUÖ	Çalışan	293	48,50	4,80	49,00	176,90	5,410	0,067
	Çalışmayan	28	46,32	6,97	48,00	151,75		
	Emekli	22	46,68	4,54	47,00	132,45		

Tablo 9.'da araştırmaya alınan evli bireylerin eşinin çalışma durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 9.'a göre, araştırma konusu evli bireylerin eşlerinin çalışma durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Katılımcıların Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların da eşlerinin çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Tablo 10.

Evli bireylerin aylık gelir durumuna göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Aylık gelir	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p
Anne ile ilişkiler	Düşük	10	4,70	2,26	6,00	160,35	1,661	0,646
	Orta	134	4,82	2,00	5,00	164,41		
	İyi	181	5,04	2,02	6,00	177,91		
	Çok iyi	18	5,06	1,98	6,00	175,50		
Baba ile ilişkiler	Düşük	10	3,10	2,02	3,00	113,30	4,399	0,222
	Orta	134	4,32	1,99	4,50	169,63		
	İyi	181	4,40	2,12	5,00	175,33		
	Çok iyi	18	4,56	2,53	5,00	188,75		
Aile ortamı	Düşük	10	4,80	1,55	5,00	124,80	3,498	0,321
	Orta	134	5,31	1,92	6,00	167,78		
	İyi	181	5,43	1,94	6,00	178,20		
	Çok iyi	18	5,39	1,82	6,00	167,31		
KAİE	Düşük	10	12,60	4,38	13,00	122,20	3,896	0,273
	Orta	134	14,45	4,75	15,00	166,01		
	İyi	181	14,86	5,05	16,00	178,51		
	Çok iyi	18	15,00	4,95	16,00	178,78		
YÇUÖ	Düşük	10	47,70	5,85	49,50	176,15	2,370	0,499
	Orta	134	48,11	4,99	49,00	170,14		

İyi	181	48,18	4,83	48,00	169,70
Çok iyi	18	49,50	6,84	51,00	206,64

Tablo 10.'a araştırmaya katılan evli bireylerin aylık gelir durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis H testi sonuçları verilmiştir.

İncelenen verilere göre, araştırmada yer alan katılımcıların aylık gelir durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin anne ile ilişkiler, baba ile ilişkiler ve aile ortamı alt boyutlarından aldıkları puanların arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Başka bir ifadeyle katılımcıların aylık gelir durumları gözetilmeksizin Kök Aileyle İlişkiler Envanterinden aldıkları puanlar benzerdir.

Araştırmaya dâhil edilen evli bireylerin aylık gelir durumuna göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların aylık gelirleri fark etmeksizin Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar benzerdir.

Tablo 11.

Evli bireylerin çocuk sahibi olma durumu göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Çocuk	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Anne ile ilişkiler	Var	237	4,79	2,02	5,00	163,97	-2,292	0,022*
	Yok	106	5,29	1,96	6,00	189,95		
Baba ile ilişkiler	Var	237	4,18	2,13	4,00	164,65	-2,077	0,038*
	Yok	106	4,70	1,97	5,00	188,44		
Aile ortamı	Var	237	5,26	1,98	6,00	167,73	-1,236	0,217
	Yok	106	5,58	1,74	6,00	181,54		
KAİE	Var	237	14,22	5,12	15,00	164,30	-2,157	0,031*
	Yok	106	15,58	4,26	17,00	189,22		
YÇUÖ	Var	237	48,08	5,31	49,00	171,77	-0,064	0,949
	Yok	106	48,50	4,34	48,50	172,51		

* $p\leq 0,05$

Araştırma kapsamına alınan evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 11.'de verilmiştir.

Tablo 11.'e göre, katılımcıların çocuk sahibi olma durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin anne ile ilişkiler ve baba ile ilişkiler alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Çocuk sahibi olan katılımcıların Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden, anne ile ilişkiler ve baba ile ilişkiler alt boyutlarından aldıkları puanlar, çocuk sahibi olmayan katılımcıların puanlarından daha düşüktür. Katılımcıların aile ortamı alt boyutundan aldıkları puanların çocuk sahibi olma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > 0,05$).

Araştırmadaki evli bireylerin çocuk sahibi olma durumuna göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark saptanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 12.

Evli bireylerin evlilik süresine göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Evlilik süresi	n	\bar{x}	s	M	SO	χ^2	p	Fark
Anne ile ilişkiler	2 yıl ve altı	96	5,35	1,94	6	193,42	11,409	0,003*	a-c
	3-9 yıl	127	5,11	1,80	5	176,97			b-c
	10 yıl ve üzeri	120	4,44	2,19	5	149,60			
Baba ile ilişkiler	2 yıl ve altı	96	5,15	1,79	6	210,24	25,358	0,000*	a-b
	3-9 yıl	127	4,33	2,04	5	170,79			a-c
	10 yıl ve üzeri	120	3,70	2,16	4	142,69			b-c
Aile ortamı	2 yıl ve altı	96	5,79	1,65	6	194,29	11,697	0,003*	a-b
	3-9 yıl	127	5,49	1,75	6	175,83			a-c
	10 yıl ve üzeri	120	4,88	2,18	5,5	150,12			b-c
KAİE	2 yıl ve altı	96	16,29	4,21	17,5	206,46	23,734	0,000*	a-b
	3-9 yıl	127	14,93	4,57	16	175,42			a-c
	10 yıl ve üzeri	120	13,02	5,29	14	140,81			b-c
YÇUÖ	2 yıl ve altı	96	48,65	4,14	49	175,96	0,667	0,716	

3-9 yıl	127	48,27	5,12	49	174,58
10 yıl ve üzeri	120	47,79	5,56	48	166,10

* $p \leq 0,05$ a: 2 yıl ve altı, b: 3-9 yıl, c: 10 yıl ve üzeri

Araştırmada yer alan evli bireylerin evlilik süresine göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis H testi sonuçları Tablo 12.'de verilmiştir.

Tablo 12.'den elde edilen verilere bakıldığında, katılımcıların evlilik süresine göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farkın olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Evlilik süresi 10 yıl ve üzeri olan bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar, diğer katılımcıların puanlarından anlamlı seviyede düşüktür. Evlilik süresi 2 yıl ve altı olan katılımcıların ise Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve baba ile ilişkiler alt boyutu ile aile ortamı alt boyutundan aldıkları puanlar, diğer katılımcıların puanlarından daha yüksektir.

Araştırma dâhilindeki evli bireylerin evlilik süresine göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Başka bir ifadeyle katılımcıların evlilik süresi gözetilmeksizin Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları benzerdir

Tablo 13.

Evli bireylerin evlilik sayısına göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Evlilik sayısı	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Anne ile ilişkiler	Bir	330	4,98	2,00	5,00	173,66	-1,597	0,110
	İki ve üzeri	13	4,08	2,18	5,00	129,85		
Baba ile ilişkiler	Bir	330	4,36	2,09	5,00	173,18	-1,128	0,259
	İki ve üzeri	13	3,69	2,21	4,00	141,92		
Aile ortamı	Bir	330	5,38	1,92	6,00	173,14	-1,108	0,268
	İki ve üzeri	13	4,92	1,89	5,00	143,15		
KAİE	Bir	330	14,72	4,88	16,00	173,51	-1,422	0,155

YÇUÖ	İki ve üzeri	13	12,69	5,44	14,00	133,73	-0,633	0,527
	Bir	330	48,18	5,03	49,00	171,33		
	İki ve üzeri	13	49,00	5,03	49,00	189,04		

Tablo 13.'de araştırmaya dahil olan evli bireylerin evlilik sayısına göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

İncelenen tabloya göre araştırmadaki evli bireylerin evlilik sayısına göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$). Bir evlilik yapan katılımcılar ile iki ve üzeri evlilik yapan katılımcıların Kök Aileyle İlişkiler Envanteri puanları benzerdir.

Araştırmaya katılan evli bireylerin Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların da evlilik sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 14.

Evli bireylerin evlenme şekline göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

Evlenme şekli*		n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
	Anlaşarak	257	4,95	2,06	5	173,47	-0,539	0,590
Anne ile ilişkiler	Görücü usulü (isteyerek)	84	4,90	1,90	5	166,90		
	Görücü usulü (zorla)	2	5,50	2,12	5,5			
	Anlaşarak	257	4,44	2,09	5	177,29	-1,686	0,092
Baba ile ilişkiler	Görücü usulü (isteyerek)	84	4,04	2,06	4	156,57		
	Görücü usulü (zorla)	2	3,50	3,54	3,5			
	Anlaşarak	257	5,35	1,93	6	171,61	-0,127	0,899
Aile ortamı	Görücü usulü (isteyerek)	84	5,39	1,88	6	173,14		
	Görücü usulü (zorla)	2	5,50	2,12	5,5			
	Anlaşarak	257	14,74	4,98	16	174,81	-0,925	0,355
KAİE	Görücü usulü (isteyerek)	84	14,33	4,69	15	163,32		
	Görücü usulü (zorla)	2	14,50	7,78	14,5			

	Anlaşarak	257	48,48	4,96	49	177,07	-1,634	0,102
	Görücü usulü (isteyerek)	84	47,38	5,19	48	156,76		
YÇUÖ	Görücü usulü (zorla)	2	47,50	6,36	47,5			

* Görücü usulü (zorla) evlenenler analize dâhil edilmemiştir.

Tablo 14.'te araştırma konusu olan evli bireylerin evlenme şekline göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablodan elde edilen verilere göre, katılımcıların evlenme şekline göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin anne ile ilişkiler, baba ile ilişkiler ve aile ortamı alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Anlaşarak evlenen katılımcılar ile görücü usulü (isteyerek) evlenen katılımcıların Kök Aileyle İlişkiler Envanteri puanları benzerdir.

Evli bireylerin evlenme şekline göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 15.

Evli bireylerin kök ailenin evliliği onaylama durumu göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Onaylama	n	x	s	M	SO	Z	p
Anne ile ilişkiler	Onaylayan	319	5,07	1,92	6,00	176,96	-3,454	0,001*
	Onaylamayan	24	3,29	2,48	3,00	106,04		
Baba ile ilişkiler	Onaylayan	319	4,45	2,03	5,00	176,42	-3,041	0,002*
	Onaylamayan	24	2,92	2,41	3,00	113,31		
Aile ortamı	Onaylayan	319	5,51	1,77	6,00	177,87	-4,143	0,000*
	Onaylamayan	24	3,33	2,57	3,00	93,98		
Kök Aileyle İlişkiler Envanteri	Onaylayan	319	15,03	4,60	16,00	178,18	-4,216	0,000*
	Onaylamayan	24	9,54	6,09	9,50	89,92		

Yenilenmiş	Onaylayan	319	48,29	4,86	49,00	172,73		
Çift	Onaylamayan	24	47,17	6,99	48,00	162,31	-0,498	0,619
Uyum Ölçeği								

* $p \leq 0,05$

Tablo 15.'te araştırmaya alınan evli bireylerin kök ailenin evliliği onaylama durumu göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 15.'teki veriler incelendiğinde, araştırma kapsamındaki evli bireylerin kök ailenin evliliği onaylama durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Kök ailenin evliliğini onayladığı katılımcıların Kök Aileyle İlişkiler Envanteri geneli ve anne ile ilişkiler, baba ile ilişkiler ve aile ortamı puanları, kök ailenin evliliğini onaylamadığı katılımcıların puanlarından anlamlı seviyede daha yüksektir.

Katılımcıların Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların ise kök ailenin evliliği onaylama durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 16.

Evli bireylerin fiziksel rahatsızlık durumuna göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Fiziksel rahatsızlık	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Anne ile ilişkiler	Var	12	5,00	2,30	6,00	176,75	-0,173	0,863
Baba ile ilişkiler	Yok	331	4,94	2,01	5,00	171,83		
Aile ortamı	Var	12	4,33	2,06	4,50	170,46	-0,055	0,956
	Yok	331	4,34	2,10	5,00	172,06		
KAİE	Var	12	4,67	2,46	5,00	145,58	-0,974	0,330
	Yok	331	5,38	1,89	6,00	172,96		
YÇUÖ	Var	12	14,00	5,86	15,00	165,83	-0,220	0,826
	Yok	331	14,66	4,88	15,00	172,22		
	Var	12	46,33	5,58	46,50	132,96	-1,392	0,164

Yok 331 48,27 5,00 49,00 173,42

Araştırmaya konu olan evli bireylerin fiziksel rahatsızlık durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 16.'da verilmiştir.

Tablo 16.'dan elde edilen verilere bakıldığında, katılımcıların fiziksel rahatsızlık durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$). Fiziksel rahatsızlığı olan ve olmayan katılımcıların Kök Aileyle İlişkiler Envanteri geneli ve anne ile ilişkiler, baba ile ilişkiler ve aile ortamı puanları benzerdir.

Araştırmada yer alan evli bireylerin fiziksel rahatsızlık durumuna göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında da istatistiksel olarak anlamlı seviyede bir fark görülmemiştir ($p>0,05$). Fiziksel rahatsızlığı olma durumu gözetilmeksizin katılımcıların Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları benzerdir.

Tablo 17.

Evli bireylerin psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna göre KAİE ve YÇUÖ puanları (N=343)

	Psikolojik rahatsızlık	n	\bar{x}	s	M	SO	Z	p
Anne ile ilişkiler	Var	21	4,48	2,38	5,00	153,76	-0,889	0,374
	Yok	322	4,98	1,99	5,00	173,19		
Baba ile ilişkiler	Var	21	3,86	2,54	4,00	155,45	-0,798	0,425
	Yok	322	4,37	2,06	5,00	173,08		
Aile ortamı	Var	21	4,90	2,02	6,00	149,05	-1,135	0,256
	Yok	322	5,39	1,91	6,00	173,50		
KAİE	Var	21	13,24	6,10	14,00	151,81	-0,965	0,334
	Yok	322	14,73	4,82	16,00	173,32		
YÇUÖ	Var	21	48,10	5,37	49,00	171,29	-0,034	0,973
	Yok	322	48,21	5,01	49,00	172,05		

Tablo 17.'de araştırmaya dâhil edilen evli bireylerin psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir.

Elde edilen veriler incelendiğinde, araştırmadaki evli bireylerin psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna göre Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin anne ile ilişkiler, baba ile ilişkiler ve aile ortamı alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı seviyede olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Başka bir deyişle psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan katılımcılar ile olmayan katılımcıların Kök Aileyle İlişkiler Envanteri puanları benzerdir.

Katılımcıların psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna göre Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 18.

Evli bireylerin KAİE ve YÇUÖ puanları arasındaki ilişki (N=343)

		YÇUÖ
Anne ile ilişkiler	r	0,198
	p	0,000*
Baba ile ilişkiler	r	0,270
	p	0,000*
Aile ortamı	r	0,233
	p	0,000*
KAİE	r	0,295
	p	0,000*

* $p\leq 0,05$

Tablo 18.'de araştırma kapsamına alınan evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri ile Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları arasındaki ilişkiye dair korelasyonlar verilmiştir.

Tablo 18.'e göre, araştırma dâhilindeki evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri genelinden ve envanterin tüm alt boyutlarından aldıkları puanlar ile Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif

yönlü korelasyonlar bulunmuştur ($p<0,05$). Buna göre katılımcıların Kök Aileyle İlişkiler Envanteri geneli ve anne ile ilişkiler, baba ile ilişkiler ve aile ortamı puanları arttıkça, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları da artmaktadır.

Tablo 19.

Evli bireylerin KAİE puanlarının YÇUÖ puanlarını yordaması (N=343)

	Standartize		Standartize	t	p	F	AdjR2
	Olmayan						
	B	SH					
(Sabit)	43,66	0,83		52,372	0,000*		
Anne ile ilişkiler	0,23	0,15	0,09	1,502	0,134	13,07	0,10
Baba ile ilişkiler	0,49	0,16	0,20	3,147	0,002*		
Aile ortamı	0,24	0,18	0,09	1,326	0,186		

Tablo 19.'da evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri puanlarının Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumunun incelenmesinde lineer regresyon analizi kullanılmıştır.

Tablo 19. incelendiğinde, evli bireylerin Kök Aileyle İlişkiler Envanteri puanlarının Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumuna ilişkin modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Modelde Kök Aileyle İlişkiler Envanterinde yer alan Anne ile ilişkiler, Baba ile ilişkiler ve Aile ortamı alt boyutlarından alınan puanlar Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarını tahmin etmede kullanılmış ve Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarındaki varyansın %10'unu açıklayabildikleri belirlenmiştir. Evli bireylerin Anne ile ilişkiler ve Aile ortamı alt boyutlarından aldıkları puanlar Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordamazken ($p>0,05$), Baba ile ilişkiler alt boyutundan alınan puanların Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yordadığı saptanmıştır ($\beta=0,49$; $p<0,05$). Evli bireylerin Baba ile ilişkiler alt boyutundan aldıkları puanlar 1 birim arttığında, Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği puanları 0,49 birim artmaktadır.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu çalışmada evli bireylerin kök aile ilişkileri ve çift uyumu arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Ayrıca kök aile ilişkileri ve çift uyum puanları, katılımcıların bazı sosyodemografik özellikleri ile karşılaştırılmıştır.

Kök aile ilişkileri ve cinsiyet arasındaki ilişkiye bakılan bu çalışmada, erkek katılımcıların, kadın katılımcılara göre anne ile ilişkilerinin daha sağlıklı algılandığını göstermektedir. Bu durum ataerkil aile düzenine sahip toplumların erkek çocuğa verdiği önemle ilişkilendirilebilir.

Ataerkil toplumlarda, neslin devamı için büyük önem arz eden çocuk erkek çocuktur. Erkek çocuklara verilen önem, geçmişten günümüze kadar ve nesilden nesle aktararak devamlılığını halen daha sürdürmüştür (Koca, Uğurlu, 2010). Böylece erkek çocuğun toplumsal önemi günümüzdeki Türk aile yapısının şekillenmesinde oldukça etkili olmuştur.

Çoğu aile, çocuklarını adil bir şekilde büyütmeye çaba gösterse de, gerek fizyolojik gerek sosyal ve çevresel faktörlerden dolayı, ebeveynlerin yetiştirme tutumlarında zaman zaman farklılıklar görülebilmektedir. Cinsiyete dair çalışmalar, cinsiyetlerin rolüne göre annelerin çocukları desteklemesinde farklılık gösterebileceğini ortaya koymaktadır (Çetin Doğan, 2019). Örneğin, annenin; aile yapısı içinde ve kültürün getirdiği düzenle beraber erkek çocuğa karşı rolü daha etkin olabilmektedir. Çünkü genel olarak ailelerin, toplum ve çevreden aldığı cinsiyet örüntülerine ve rollerine göre çocuklarını yetiştirdiği bilinmektedir (Tenenbaum, Leaper, 2002). Dolayısıyla belli bir sosyal cinsiyet rolleriyle büyütülen erkek ve kadınların özellikleri ve davranışları, bu rollerin beklentilerinden etkilenmektedir (Gündüz Kalan, 2010). Erkeklerin anne ilişkilerinin kadınlardan daha sağlıklı olmasının sebebinin bu etkilerden kaynaklanabileceği düşünülmüştür.

Yaş değişkenine bakıldığında ise yirmi dokuz yaş ve altı katılımcıların, diğer yaş gruplarına göre anne, baba ve kök aile ilişkilerini daha sağlıklı algıladıkları tespit edilmiştir. Bu yaş grubunun, katılımcılar arasında en genç yaş grubu olması bize bazı ipuçları verebilmektedir.

Endüstriyelleşme ile beraber, hayatımıza giren toplumsal farklılıklar, ebeveynlik, çocuk sağlığı ve aile eğitimleri büyük önem kazanmıştır (Powell, 2004). Bu yaş grubuyla beraber, ailede çocuğun önemini destekleyen aile geliştirme programları, çocuk uzmanlarının yaygınlaşması, medya aracılığıyla uzmanların halka kolay bir şekilde ulaşabilme imkânının artması gibi faktörlerin artış gösterdiği bilinmektedir. Ailedeki kişilerin hayatına pozitif yönde destek sağlayacak bilgi, beceri, tutum ve davranışlar edinmesini amaçlayan aile eğitim programları, aileyi zenginleştirme, aileyi geliştirme, aileye yardım ve aileyi ehlileştirme gibi isimlerle kaynakçalarda yer almaktadır (Alpaydın, Canel, 2011).

Aile eğitim programları; ebeveynlerin çocuğa dair bilgilerini artıran ve çocukla yaşanan sorunlarda ana babaların olumlu çözüm üretebilmelerine sebep olan ve çocuk gelişimine yardımcı olmayı hedefleyen programlardır (Şahin, Özbey, 2007). Bu tür programlar ana babanın aile tutumlarına olumlu etki etmektedir. Ek olarak, ailenin çocuğa karşı kötü davranışının azalmasında, aile-çocuk ilişkisinin olumlu anlamda değişmesinde, ana babalık becerilerinde ise olumlu gelişmelere yol açmasında bu programların etkili olduğu görülmüştür (UNODC, 2009). Kişiler bu sayede daha bilgili, bilinçli ve çoğu şeyin farkında olabilmişlerdir. Bu sayede son yıllarda, aile eğitimlerinin etkisi daha da görülmüş ve bu yönde yapılan çalışmalar artırılmıştır (Tezel Şahin, Cevher Kalburan, 2009). Bu çalışmaların artması ve ailelerin bilinçlenmesiyle beraber, ilişkilerin daha sağlıklı yönde geliştiği ve böylece 29 yaş altı katılımcıların kök aile ilişkilerinin daha sağlıklı sonuçlar şeklinde karşımıza çıktığı düşünülmektedir.

Üniversite ve üzeri eğitime sahip katılımcıların, diğer eğitim seviyelerine göre baba ile ilişkileri daha sağlıklı algıladığı bulunmuştur. Bu veriden çıkarım yapmak gerekirse; genellikle bireyin eğitimi aileden maddi ve manevi destek olarak oluşmaktadır. Birçok çalışma; eğitimde aile katılımını ve desteğinin önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle erken dönemdeki eğitimlerde aile katılım programlarının, çocukların başarısını yordadığı ve ebeveynlerin ana babalık becerilerinde etkili olduğunu göstermektedir (Keçeli Kaysılı, 2008).

Ülkemizde bunu sağlayan kaynağın özellikle baba figürü olduğu düşünülmektedir. Çocuklarının eğitimini sağlamak için babanın desteği gerekmektedir (Çabuklu, 2007). Türkiye'deki ailelerin genellikle ataerkil yapıda olması da bu anlayışı desteklemektedir. Üniversite okuyan bireyin genel olarak babası tarafından maddi ve manevi yönde desteklendiğini söylemek mümkündür. Destekleyici baba figürü bireylerde güzel bir babalık algısı ve rol model oluşturabilmektedir. Genel itibarıyla babanın çocuklarının okumasını istemesi çocuklarda olumlu duyguları pekiştirmektedir (Yazıcı, 2014). Bu sayede üniversite ve üzeri eğitime sahip kişilerin babalarıyla ilişkilerini daha sağlıklı algıladığını söylemek mümkün olabilir.

Çocuğu olmayan ve evliliğinin süresi iki ve altı yıl olan katılımcıların anne ve baba ilişkilerini daha sağlıklı algıladıkları bulunmuştur. Çocuk mevcudiyeti ve evlilik süresi değişkenlerinin birbiriyle ve yaş değişkeniyle bağlantılı olabileceği düşünülmektedir. Örneğin, çocuğu olmayan katılımcıların genel olarak yeni evlenmiş olması dolayısıyla evlilik süresinin de az olması ve böylece bu kişilerin 29 yaş altı kategorisine girmesi büyük olasıdır. Yine de bu değişkenleri etkileyen başka faktörler varsa, bunları detaylı olarak ele almakta gerekmektedir.

İlk olarak çocuğu olmayan katılımcıların anne baba ile ilişkilerini daha sağlıklı algılamaları incelenmiştir. Aile danışmalarında en tanınan kuramcılardan James Framo, aile ve evlilikteki problemleri çözmeyi düşündüğü için ailelerle derin bir çalışmaya girmiştir (Framo, 1981). Framo'nun çalışmasına göre, birey evlendikten sonra çocuk sahibi olarak çocuğuyla yakından bağ kurmaktadır. Bu bağla beraber kişinin geçmişte kendi ailesiyle yaşadığı çözülememiş bağlar ve yaşantılar ortaya çıkmaktadır (Fenell, Weinhold, 1989). Bu çalışmayı temel alacak olursak; çocuğu olmayan katılımcıların aile ile geçmiş yaşantıları çocuğu olan katılımcılara göre daha az tetiklendiği için, anne baba ilişkilerini daha sağlıklı algılamalarının mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Evliliğinin süresi iki ve altı yıl olan katılımcıların, ana baba ilişkileri daha sağlıklı çıkmıştır. Bunu destekleyen çalışmalara da rastlanmıştır. Örneğin bir araştırmada, evlilik süresi sıfır ve beş yıl arası olan çiftlerin uyumları, evlilik süresi altı ve on yıl ve 11 ve üzeri yıl olanların uyumlarından daha fazla çıkmıştır (Bildirici, 2016).

Evliliklerinin aileleri tarafından onaylanıp onaylanmamasına yönelik yapılan karşılaştırmada ise ailesi tarafından evliliği onaylanan katılımcıların anne, baba ve kök

aile ilişkileri puanları daha yüksek bulunmuştur. Ailenin onayı alınarak yapılan evliliklerin en yaygın görücü usulü evliliklerdir. Bu tip evlilikte evlenecek çiftlerin ailelerinin gözlemlenmesi ve birbirlerine uyumlu yapılara ve değerlere sahip olup olmalarının analiz edilmesi önemli bir unsurdur (Sezen, 2005). Bu evlilik türü işlevsel olarak bütünlükçü yapıdadır. Bu yapıdaki kişilerin aile bağları daha iç içe olmaktadır ve bireylerin birbirlerine daha sıkı ilişkilerle bağlı olduğu görülmektedir (Yılmazçoban, 2010). Bu bağın daha yakın olmasından dolayı, aile onayı alarak evlenen kişilerin anne baba ilişkilerinin daha sağlıklı çıktığı düşünülmektedir.

Kök aile ilişkilerinin çift uyumu üzerindeki etkisine bakıldığı bu çalışmada anne ve baba ilişkileri ve kök aile toplam puanları ile evlilik uyumu puanları arasında pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir. Özellikle baba ile sağlıklı ilişkilerin çift uyumu puanlarını yordadığı ortaya konmuştur. Bu çalışmada bireyin ilk yaşantısı olan kök aile ile olan bağlarının sonraki yaşantılarda uyumlu ve dengeli ilişkiler oluşturabilmek için büyük öneme sahip olduğu görülmektedir. Bowlby'nde söylediği gibi; bireyin ilk ilişkileri sonraki yaşantılarında belirleyici olabilmektedir. Böylece büyütüldüğü ortamdaki ailede samimi ve dengeli yaşantıları olan kişiler, diğerlerini olumlu algılamaktadırlar. Öte taraftan aile ile katı ve soğuk yaşantılara sahip olan bireyler ise ötekini de güvenilmez ve soğuk bulacaktır. Böylece ilk ilişkilerimiz bizim için, sonraki yakın bağlarımızda yönlendirici bir rol oynamaktadır (Bowlby, 1988).

Çalışmalar, geçmişte ailesiyle güvenli ilişki kuran kişilerin, çift ilişkisini gerektiren evlilik gibi ilişkilerde de zorluk yaşamadığını ve aradaki bağların uyumlu ve dengeli olduğunu göstermektedir (Hazan, Shaver, 1987). Örneğin, kişinin evliliğini değerlendirme şeklinde bağlanmanın etkileri inceleyen bir çalışmada; kaygılı bağlanan kişilerin, eşleriyle çatışma yaşadıkları ortaya konmuştur (Gallo, Smith, 2001). Bunların sonucunda; evlilik ve ailenin iç içe geçmiş beraberliği, her ikisinden alınan doyumun ve mutluluğun da birbirine paralel olmasını desteklemektedir (Alpaydın, Canel, 2011).

Türk toplumu ailesinde babanın önemi ataerkil yapıyla da anlaşılmaktadır. Bu yüzden babanın ailede daha fazla rol model ve belirleyici olduğu düşünülmektedir. Özellikle baba ile sağlıklı ilişkiler kurmanın çift uyumu puanlarını bu yüzden de yordayabileceği savunulabilir.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmaya dâhil olan sonuçlar, uzmanlara ve bir sonraki çalışmalara dair önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuç

Bu çalışma 2020 yılında 'Evli Bireylerde Kök Aile İlişkilerinin Çift Uyumuna Etkisi' 'ni incelemek adına Türkiye ile sınırlandırılarak yapılmıştır.

Araştırma kapsamında kök ailesi tarafından büyütülmüş ve Türkiye'de yaşayan evli bireylerin kök aile ilişkilerini anlayıp, çift uyumu ile arasında ilişkisinin olup olmadığını ortaya çıkarmak amacıyla, çeşitli değişkenlerin sosyodemografik özelliklere göre farklılaşma durumunu ortaya koymak hedefiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucuna göre; katılımcıların anne ve baba ile ilişkileri, kök aile toplam puanları ve çift uyumu arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Özellikle babayla sağlıklı ilişkilerin çift uyumu puanlarını yordadığı görülmektedir.

Buna ek olarak; kök aile ilişki puanlarının, katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılaştığı saptanmıştır. Çalışmaya katılan erkeklerin, kadınlara göre anneyle ilişkisinin daha sağlıklı algılandığı bulunmuştur. Katılımcıların yaşına göre kök aile ilişki puanlarının anlamlı farklılaştığı, 29 yaş ve altı katılımcıların, diğer yaş gruplarına oranla, anne, baba ve kök ilişkilerinin daha sağlıklı algıladıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların eğitim düzeyine göre kök aile ilişkilerinin anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Buna göre; üniversite ve üzeri eğitilmiş katılımcıların, diğer eğitim seviyelerindekilere göre babayla ilişkileri daha sağlıklı algılandığı saptanmıştır. Katılımcıların çocuklarına ve evliliklerinin süresine göre kök aile ilişkilerinin anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür. Çocuksuz ve evliliğinin süresi iki ve altı yıl olan katılımcıların anne ve baba ilişkilerini daha sağlıklı algıladıkları bulunmuştur. Katılımcıların evliliklerinin kök aile tarafından onaylanıp onaylanmamasına göre kök aile

ilişkilerinin anlamlı farklılaştığı görülmüştür. Ailesi tarafından evliliği onaylananların anne, baba ve kök aile ilişkileri daha yüksek bulunmuştur.

6.2. Öneriler

Sonuçlara yönelik alana ve topluma dair bazı öneriler oluşturulmuştur. Bu öneriler aşağıdaki maddelerde listelenmiştir.

1. Katılımcıların kök aile ile ilişki puanlarının birçok değişkene göre farklılık gösterdiği bu çalışmada, farklılaşmanın sebeplerine dair çalışmalar yapılması ve bunların nedeninin netleştirilmesi toplum ve uzmanlar adına faydalı olacağı düşünüldüğünden önerilmektedir.
2. Özellikle babayla sağlıklı ilişkilerin çift uyumu puanlarını yordadığı görülen çalışmada; babayla ilişkilerin daha detaylı incelenmesinin alandaki uzmanlar için daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Örneğin BADEP gibi baba destek programları çoğaltılıp, her il ve ilçede yaygınlaştırılabilir. Bu tarz programlar babanın ailedeki aktif rolünü vurgulamaktadır.
3. İleride yapılacak çalışmalarda ölçekler genişletilip, evli bireylerde kök aile ilişkilerinin çift uyumuna etkisine ilave olarak diğer değişkenlerle olan etkisine de bakılması önerilmektedir. Böylece çalışmanın birçok alana yayılıp daha faydalı hale gelebileceği düşünülmektedir.
4. Araştırma 343 evli bireyle sınırlandırılarak yapılmıştır. Çalışmanın daha geniş bir örneklem ile yapılması önerilmektedir. Bu durumun, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin artmasına yardımcı olacağı savunulmaktadır.
5. Bireylerin kök aile ilişkilerini daha sağlıklı hale getirmek ve yardım almayı kolaylaştırmak adına aile hekimleri gibi her mahallede aile psikologları ve alandaki uzmanlar devlet tarafından desteklenerek ebeveyn ve ailelere yönelik hizmete sunulabilir. Böylece ailelerin maddi kaygılardan dolayı yardım almaktan çekinmelerinin önüne geçilebileceği ve rahatlıkla aile içi problemleriyle ilgili uzmanlara danışabileceği düşünülmektedir.
6. Buna benzer olarak özel terapi ve danışmanlık merkezleri devlet tarafından desteklenerek sigortaya dâhil edilebilir. Böylece her kesimden aile ve ebeveynler uzmanlardan yardım alabilir.

7. Bireylerin evlenmeden önce evlilik ilişkilerini geliştirmeye yönelik programlar yaygınlaştırılıp, gidilmesi zorunlu hale getirilerek kişilerin evlenmeden önce çift uyumu ile ilgili konularda bilgi ve beceriye sahip olması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alpaydın, Y., Canel, A. N. (2011). Aile Eğitimi Programı Üzerine Notlar. *T. C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, EDAM Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi, İstanbul.*
- Araç, H. I. (2019). *Associations Between Dyadic Adjustment and Psychological Symptoms: A Preliminary Study For Assessing Therapeutic Change For Couples.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Arslan, H., Engin, F., Ekşi, Z., Can, Ö. (2000). Evlilik Öncesi Çiftlerin Üreme Sağlığına Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Gereksinimlerinin Belirlenmesi. Antalya I. Uluslararası VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kongre Kitabı.
- Aslan, C. (2018). *Çocuklu ve Çocuksuz Çiftlerin Evlilik Uyumu, Çift Uyumu ve Cinsel Doyumlarının Karşılaştırılması.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Lefkoşa.
- Beach, S. R. H. ve Whisman, M. A. (2012). Affective Disorders. *Journal of Marital and Family Therapy, 38(1), 201-219.*
- Berktaş, F. (2019). Tek Tanrılı Dinler Karşısındaki Kadın. 7. Basım. İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Bildirici, A. (2016). *Evlilik Süresinin, Cinsel Yaşama ve Evlilik Uyumuna Etkisi ve Sonuçların Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Bowlby, J. (1988). *A Secure Base: Clinical Applications of Attachment Theory.* London: Routledge.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss: Volume 3. Loss: Sadness and Depression.* New York: Basic Books.

- Canel, A. N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması*. Doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı, İstanbul.
- Çabuklu, Y. (2007). *Toplumsal Kurgular ve Cinsiyetçilik*. 1. Baskı. İstanbul: Everest Yayınları.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması*. Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çetin Doğan, M. (2019). *Annelerin 60-66 Aylık Kız Ve Erkek Çocuklardan Öz Bakım Becerilerine İlişkin Beklentileri: Bir Karma Yöntem Araştırması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı, Antalya.
- Ceylan, F. G. (1994). *Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimindeki Tercih Ve Beklentileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Çobanlar Akkaş, N. (2014). *Gebelik döneminde eşler arası uyum*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum-Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın.
- Çoğalan, Y. (2017). *Evlü Bireylerin Kök Aileleriyle İlişkileri ve Evlilik Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Cooper, K., Chassin, L., Zeiss, A. (1985). The Relation Of Sex Role, Self Concept and Sex Role Attitudes To The Marital Satisfactio and Personal Adjustment Of Dual Worker Couples With Preschool Children. *Sex Roles*. 12 (1-2), 227-241.
- Dallos, R. ve Draper, R. (2012). *Aile Terapisine Giriş: Sistemik Teori ve Uygulama* (Çev. C. Kiper, Ş. Kesici). s.6. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal basım tarihi, 2000).
- Daş, M. (2019). *Evlü Bireylerin Evlilikte Uyum ve Eş Destek Düzeyleri İle Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişki*. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

- Deniz, E. (2019). *Kültürlerarası Evlilik Yapanlarda Evlilik Yaşamı ve Çift Uyumunun İncelenmesi*. Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Lefkoşa.
- Erbel, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., Alpan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen adam*, 18(1), 39-47.
- Erişti, A. (2010). *Bağlanma Stilleri, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Eriştiren, P. (1999). *Cinsel İşlev Bozukluğu Tanısı Konarak Tedaviye Alınan Kadın Olgularla, Evlilik İçi Çatışmalar Nedeniyle Terapiye Alınan Kadın Olguların, Psikiyatrik Komorbidite ve Evlilik İlişkilerinin Değerlendirilmesi*. Tıpta uzmanlık tezi, Bakırköy Ruh Ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, 1. Psikiyatri Birimi, İstanbul.
- Fenell, D., Weinhold, B. (1989). *Counseling Families*. Colorado: Love Pub. Com.
- Fidanoğlu, O. (2006). *Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışman Ve Rehberlik Anabilim Dalı, İstanbul
- Framo, J. (1981). *Family Of Origin As A Therapeutic Reserch For Adults İn Marital and Family Therapy: You Can and Should Go Home Again*. Berenson, G., White, H. (Ed.). Annual Review Of Family Therapy. New York: Human Sciences Pres.
- Gallo, L. C., Smith, T. W. (2001). Attachment Style In Marriage: Adjustment and Responses To Interaction. *Journal Of Social and Personal Relationships*. 18(2), 263-299.
- Gladding, S. T. (2015). *Aile Terapisi: Tarihi, Kuram Ve Uygulamaları*. (Çev. İ. Keklik, İ. Yıldırım). 3. Baskı. Ankara: Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Derneği Yayınları.
- Gülerce, A. (1990). Aile Terapisinin Psikolojiye Getirdiği Epistemolojik Yenilik. *Psikoloji Dergisi*, 7(25), 41-52.

- Gündüz Kalan, Ö. (2010). Reklamda Çocuğun Toplumsal Cinsiyet Teorisi Bağlamında Konumlandırılması: 'Kinder' Reklam Filmleri Üzerine Bir İnceleme. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(38), 75-89.
- Gündoğan, M. (2015). *Eşlerin Bağlanma Tarzları İle Çift Uyum Düzeyi Arasındaki İlişkinin Araştırılması*. Tıpta Uzmanlık Tezi, Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Eskişehir.
- Güngör, C. (2007). *Evlilik Doyumunu Açıklamaya Yönelik Bir Model Geliştirme*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güren, A. S. (2017). *Evlü ve Çocuk Sahibi Çiftlerin Evlilik Uyumunu, Evlilik Çatışması, Yakın İlişki Düzeyi ve Yalnızlık Düzeylerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları İle İlişkisi*. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Gottman, J. M., Murray, J. D., Swanson, C. C., Tyson, R., & Swanson, K. R. (2002). *The Mathematics Of Marriage: Dynamic Nonlinear Approach*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Gökçe, B., Kasapoğlu, A., Güneş, F., Beklan Çetin, O., Çabuk Kaya, N., Görgün Baran, A., Odabaş, Y., Koçak Turhanoğlu, F. A., Ayan, D., Turan, F. (2012). *Aile Sosyolojisi*. S.51. 3. Baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Gökmen, A. (2001). *Evlü Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolçülük Ve Bağımlılık Algılarının Evlilik Doyumunu Üzerindeki Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hazan, C., Shaver, P. (1987). Interpersonal Relations and Group Processes: Romantic Love Conceptualized As An Attachment Process. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 52, 511–524. Denver, Colorado: University Of Denver.
- Işıloğlu, B. (2006). *Anksiyete Ve Depresyon Tanısı İle İzlenen Evlü Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Sosyodemografik Faktörler, Çift Uyumunu ve Hastalıkla İlişkisi*. Tıpta Uzmanlık Tezi, Bakırköy Prof. Dr. Mahzar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi 12. Psikiyatri Birimi, İstanbul.

- İbrahimi, D. (1998). *Evlilik Kurumu ve Aileye Yönelik Psiko-Sosyal Hizmetler*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Yapı ve Sosyal Değişme Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kaçan, T. (2018). *Çalışan Evli Kadınların Cinsel Yaşam Kalitesinde Toplumsal Cinsiyet Roller ve Çift Uyumu İlişkisi*. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kalkan, M. (2002). *Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Samsun.
- Kara, N. (2013). *Çiftlerde Yükleme Biçimleri, Çatışma Çözme Stilleri Ve Eşin Duygu Dışavurum Tarzları İle Çift Uyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karahan, T. F., Sardoğan, M. E. (2004). *Psikolojik Danışma Ve Psikoterapide Kuramlar*. 2. Baskı. Samsun: Deniz Kültür Yayınları.
- Karaoğlu, M. B. (2019). *Evli Bireylerde Benlik Saygısının Çift Uyumu ve Cinsel Doyum Üzerindeki Etkisi*. Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, Lefkoşa.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 15. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keçeli Kaysılı, B. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi *Özel Eğitim Dergisi*, 9 (1), 79.
- Kılıç, Ç. (2010). Aile Eğitim Programları ve Türkiye'deki Örnekleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 100-101.
- Kışlak, T. Ş. Ve Çabukça, F. (2002). Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu İle İlişkisi. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür Ve Araştırma Dergisi*, 5(5), 35-41.
- Koca, S. K., Uğurlu, S. (2010). Dede Korkut Hikâyelerinden Hareketle Türk Kültüründe Erkek Evlat Olarak Oğul Kavramı. *Akademik Bakış Dergisi*, 22(2), 1-10.

- Köknel, Ö. (1982). *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*. 12. Basım. İstanbul: Altın Yayınevi.
- LeMasters, E. E. (1957). *Modern Courtship and Marriage*. S.229. Oxford, England: Macmillan.
- Nazlı, S. (2014). *Aile Danışmanlığı*. 11. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özden, M. S. (2013). *Önceden Edinilmiş ve Sonradan Kazanılmış Gelişim Özelliklerinin Evlilikte Çift Uyumu İle İlişkisi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özgüven, İ. E. (2001). *Ailede İletişim Ve Yaşam*. 1. Baskı. Ankara: Pdrem Yayınları
- Özkan, Y. Ve Kılıç, E. (2013). Ailenin Psiko-Sosyal Destek İhtiyacını Karşılama Yeni Bir Model Önerisi: Aile Sağlığı Merkezlerinde Aile Psiko-Sosyal Destek Birimi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(30), 25-44.
- Powell, D. R., (2004). *Handbook Of Family Literacy Programs*. Parenting Education In Family Literacy Programs. Lawrence Erlbaum Associates.
- Polat, K. Ve İlhan, T. (2018). Evli Bireylerde Çift Uyumu ve Bazı Psikolojik Belirtilerin Benliğin Farklılaşması Açısından İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, 8(50), 87-115.
- Sezen, L. (2005). Türkiye’de Evlenme Biçimleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (27), 185-195.
- Solmuş, T. (2008). *Bağlanma ve Aşkın İki Yüzü*. 1. Baskı. İstanbul: Epsilon Yayıncılık
- Sommer Flanagan, J., Sommer Flanagan, R. (2017). *Klinik Görüşme* (Çev. G. Akbaş, L. Korkmaz). 4. Baskı. İstanbul: İthaki Yayınları. (Orijinal Basım Tarihi, 2009).
- Şahin, F. T. Ve Özbey, S. (2007). Aile Eğitim Programlarına Niçin Gereksinim Duyulmuştur? Aile Eğitim Programları Neden Önemlidir? *Aile Ve Toplum Dergisi*, 3(12), 7-12.
- Şahin, T. F., Ve Ersoy, Ö. (1999). 0-6 Yaş Döneminde Anne-Baba Eğitiminin Önemi. *Mesleki Eğitim Dergisi*, Sayı:1, 58-62.

- Şendil, G. ve Korkut, Y. (2008). Evli Çiftlerdeki Çift Uyumu ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Dergipark*, 28(0), 15-34.
- Sımsıkı, H. (2011). *Baba Katılımının Ebeveyn Tutumu, Bağlanma Stili ve Çift Uyumu Açısından İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Tenenbaum, H. R., Leaper, C. (2002). *Are Parents' Gender Schemas Related To Their Children's Gender-Related Cognitions? A Metaanalysis*. *Developmental Psychology*. 38 (4), 615–630. England: Oxford University Press.
- Tezel Şahin, F. Ve Cevher Kalburan, F. N. (2009). Aile Eğitim Programları ve Etkililiği: Dünyada Neler Uygulanıyor? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 1-12.
- Tüzün, O. Ve Sayar, K. (2006). Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19(1), 31.
- Twenge, M. J., Campbell, K. W. Ve Foster, A. C. (2003). Parenthood and Marital Satisfaction. A Meta Analytic Review. *Journal Of Marriage and Family*, 65(3), 574-583.
- Tynes, S. R. (1990). *Educational Heterogamy and Marital Satisfaction Between Spouses*. Social Science Research. New York: Academic Press
- United Nations Office On Drugs and Crime. (2009). Compilation Of Evidence-Based Family Skills Training Programmes. (Akt. E. Işık, S. İşlek). Ergenlik Çağı Öncesinde (0-12 Yaş) Bir Aile Eğitimi Programı "Triple P Olumlu Anne-Babalık Eğitimi". 2. Ulusal Sağlık Bilimleri Kongresi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-6.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 254-258.
- Yazıcı, H. (2014). 1980-2000 Arası Türk Romanında Baba Figürünün Eğitimdeki Yeri. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat Ve Halk Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 275.

Yılmaz, D. (2016). *Evli Bireylerin Yaşadıkları Sorunların ve Aile Danışmanlığından Beklentilerinin İncelenmesi*. Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Aile Danışmanlığı Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Yılmazçoban, M. (2010). Evlilikte Çiftleri Etkileyen Unsurlar ve Arkadaşlık İlkeleri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 178-195.

Young, J. E., Klosko, J. S. (2019). *Hayatı Yeniden Keşfedin*. (Çev. Sandy Kohen, Diana Güler). 20.Basım. İstanbul: Psikonet Yayınları. (Orijinal Basım Tarihi, 1993).

EKLER

Ek-1 Katılımcı Bilgilendirme Formu

Değerli Katılımcı; bu çalışma, **Evli Bireylerde Kök Aile İlişkisinin Çift Uyumuna Etkisini** incelemek amacıyla yürütülmektedir. Araştırma tamamen akademik niteliklidir ve çalışmadan elde edilecek veriler bilimsel amaçlı kullanılacaktır.

Bu araştırmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışma esnasında doldurmanız için size ölçekler verilecektir. Ölçeklerde kimlik bilgileriniz alınmayacaktır ve sorulara verdiğiniz cevaplar gizli tutulacaktır.

Yanıtlarınızı doğru bir şekilde doldurmanız bu çalışmanın sonuçlarının toplum için yararlı bir bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır. Konu ile ilgili şahsıma aşağıdaki iletişim adresinden mail yoluyla ulaşabilirsiniz.

Desteğiniz için teşekkür ederim.

Psikolog Esmâ Elisa KARA
Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Bölümü
E-mail: pskelisakara@gmail.com

Ek-2 Aydınlatılmış Onam Formu

Katılımcı Bilgilendirme Formunu okudum. Eksik kaldığını düşündüğüm konularda sorularımı araştırmacılara sordum ve doyurucu yanıtlar aldım. Yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunulan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda karar vermem için yeterince zaman tanındı.

Bu koşullar altında, araştırma kapsamında elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim.

Ad-soyad:

Tarih:

İmza:

Ek-3 Sosyodemografik Bilgi Formu

0. Medeni haliniz? a) Evli b) Bekar

1. Cinsiyetiniz? a) Kadın b) Erkek

2. Yaşınız?.....(lütfen belirtiniz)

3. Eğitim durumunuz?

a) Okur-yazar değil b) Okur-yazar c) İlkokul d) Ortaokul e) Lise f) Üniversite ve üzeri

4. Eşinizin eğitim durumu?

a) Okur-yazar değil b) Okur-yazar c) İlkokul d) Ortaokul e) Lise f) Üniversite ve üzeri

5. Çalışma durumunuz?

a) Çalışıyor b) Çalışmıyor c) Emekli

6. Eşinizin çalışma durumu?

a) Çalışıyor b) Çalışmıyor c) Emekli

7. Evinizin aylık toplam gelirini nasıl değerlendirirsiniz?

a) Düşük b) Orta c) İyi d) Çok İyi

8. Çocuğunuz var mı?

a) Var (kaç çocuk).....(lütfen belirtiniz) b) Yok

9. Kaç yıldır evlisiniz? (Lütfen belirtiniz).....

10. Kaçınıcı evliliğınız? (Lütfen belirtiniz).....

11. Eşinizle nasıl evlendiniz?

a) Anlaşarak b) Görücü Usulü/ İsteyerek c) Görücü Usulü/ Zorla d) Diğer (belirtiniz).....

12. Kök aileniz evliliğınızı onayladı mı? () Onayladı () Onaylamadı

13. Herhangi bir fiziksel rahatsızlığınız var mı?

a) Hayır b) Evet (lütfen belirtiniz).....

14. Herhangi bir psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?

a) Hayır b) Evet (lütfen belirtiniz).....

Ek-4 Kök Aileyle İlişkiler Envanteri (KAİE)

Kök aile, çocukluğunuzda zamanınızın çoğunu ya da tümünü beraber geçirdiğiniz kişilerin oluşturduğu aileyi ifade eder. Bu ölçek çocukluğunuzda içinde yaşadığınız ailenin özelliklerini ve yapısını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Aşağıda bazı ifadeler verilmiştir, bunları okuduktan sonra, ilişkinizi en iyi yansıtan seçeneği işaretleyerek yanıtlarınızı belirtiniz. İfadelerin kesin doğru veya yanlış bir cevabı bulunmamaktadır. Önemli olan, olabildiğince samimi cevap vermenizdir*.

7. maddeye kadar olan ifadeleri hem anne hem de babanız için işaretleyiniz.	Anne	Baba
	Evet Hayır	Evet Hayır
İfadeler		
1. Sevgisini genellikle sarılarak göstermiştir.	()()	()()
2. Birlikte eğlenceli zamanlar geçirmiştir.	()()	()()
3. Bana karşı davranışlarında tutarlı olmuştur.	()()	()()
4.	()()	()()
5.	()()	()()
6.	()()	()()
7.	()()	()()
	Evet	Hayır
8.	()	()
9.	()	()
10.	()	()
11.	()	()
12.	()	()
13.	()	()
14.	()	()

Ek-5 Kök Aileyle İlişkiler Envanteri Kullanım İzni

Ynt: Ölçek izni

Merhaba,
İstemiş olduğunuz Kök Aile ile İlişkiler Envanterini ekte gönderiyorum. Envanterin geliştirilme süreci, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları doktora tezimde var oradan bakabilirsiniz. Çalışmanızın sonuçlarını da benimle de paylaşabilirsiniz sevinirim.
iyi alışmalar

Doç. Dr. Hüdayar CIHAN
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji
Bölümü
Esenboğa K llyesi ubuk-ANKARA
Tel: 03129061457
e-mail:hudayarcg@ybu.edu.tr

Ek-6 Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği (YÇUÖ)

	Hiçbirzaman anlaşamayız 1	Nadiren anlaşırız 2	Bazen anlaşırız 3	Oldukça sık anlaşırız 4	Çoğu zaman anlaşırız 5
1. Dini konular	1	2	3	4	5
2. Muhabbet-sevgi gösterme	1	2	3	4	5
3. Temel kararların alınması	1	2	3	4	5
4.	1	2	3	4	5
5.	1	2	3	4	5
6.	1	2	3	4	5

	Hiçbirzaman 1	Nadiren 2	Bazen 3	Oldukça sık 4	Çoğu zaman 5
7.	1	2	3	4	5
8.	1	2	3	4	5
9.	1	2	3	4	5
10.	1	2	3	4	5
11.	1	2	3	4	5
12.	1	2	3	4	5
13.	1	2	3	4	5
14.	1	2	3	4	5

Ek-7 Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği Kullanım İzni

< Tüm Gelenler 2 İleti ^ v

EK Elisa Saltoğlu Kara Cuma
Merhaba Aylin hanım; Yüksek lisans tez...

AG aylin gündoğdu Pazar
Kime: Elisa Saltoğlu Kara >

Ynt: ölçek izni

Merhaba Elisa Hanım,

Ölçeği tezimdeki haliyle kullanabilirsiniz.
Çalışmanızın sonuçlarını bana da
iletebilirseniz memnun olurum.

Sevgiler,

Aylin Gündoğdu
Uzman Psikolog

www.aylingundogdu.com
[+90 5332320550](tel:+905332320550)

ÖZGEÇMİŞ

Esmâ Elisa Kara, 1993 yılında Antalya’da doğmuştur. İlk, orta ve lise eğitimini Antalya’da tamamlamıştır. İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümünden Yüksek Onur Belgesi ile mezun olmuştur. 2011-2016 lisans yılları arasında; Antalya Eğitim Araştırma Hastanesi’nde, Antalya Aşır Aksu Devlet Hastanesi’nde, Port Nature Luxury Hotel, İstanbul Anka Özel eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde ve son olarak İstanbul’da özel bir kreş ve gündüz bakımevinde yardımcı psikolog olarak görev yapmıştır. Mezun olduktan sonra Antalya Büyükşehir Belediyesinde am zamanlı psikolog olarak işe başlamıştır. Bunun yanında özel ofiste de danışanlarını görmeye devam etmiştir. Kamu ve özelde olmak üzere birçok kurum ve kuruluşlarda alandaki uzmanlara ve halka, eğitim ve seminerler vermiştir. Şuan halen Antalya’da özel bir klinikte danışanlarını görmeye devam etmektedir.

Birçok terapi eğitimi almış olup, şuan çoğunlukla şema terapi ve duygu odaklı terapi yaklaşımlarında terapilerini yürütmektedir. Türk Psikologlar Derneği (TPD) üyesidir. TPD’den çocuk, ergen ve yetişkin değerlendirme ve zekâ testleri (WISC-IV) alanlarında eğitimlerini almıştır ve bu alanlarda aktif olarak çalışmalarını devam ettirmektedir.

İNTİHAL RAPORU

EVLİ BİREYLERDE KÖK AİLE İLİŞKİLERİNİN ÇİFT UYUMU ÜZERİNDEKİ ETKİSİ-Esma Elisa Kara

ORJİNALLİK RAPORU

% 11	% 11	% 4	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 6
2	ÖLÇÜM, Halil İbrahim and BÜYÜKKAYACI DUMAN, Nuriye. "Hemşirelerde Kök Aileyle İlişkiler ve Karşılıklı Bağımlılık", Logos Yayıncılık, 2017. Yayın	% 1
3	toad.halileksi.net İnternet Kaynağı	% 1
4	www.agumuseli.com İnternet Kaynağı	<% 1
5	library.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
6	openaccess.maltepe.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
7	www.eab.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1

8	psikon2012.org İnternet Kaynağı	<% 1
9	sbk2017.org İnternet Kaynağı	<% 1
10	www.sporbilim.com İnternet Kaynağı	<% 1
11	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
12	halkebilimkulu.org İnternet Kaynağı	<% 1

ETİK KURULU RAPORU

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİK KURULU (BAEK)
ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi: 09.03.2020

Toplantı No: 2020-21

Proje No: 674

Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün'ün danışmanlığında Esmâ Elisa Kara'nın sorumlu araştırmacısı olduğu YDÜ/SB/2020/674 proje numaralı ve 'Evli Bireylerde Kök Aile İlişkilerinin Çift Uyumunu Üzerindeki Etkisi' başlıklı proje başvurusu kurulumuzca değerlendirilmiş olup çalışmaya başlanması uygun bulunmuştur.

Yrd. Doç. Dr. Ali Rıza Taşkale

Yrd. Doç. Dr. Dilan Çiftçi

Dr. Bingül Subaşı